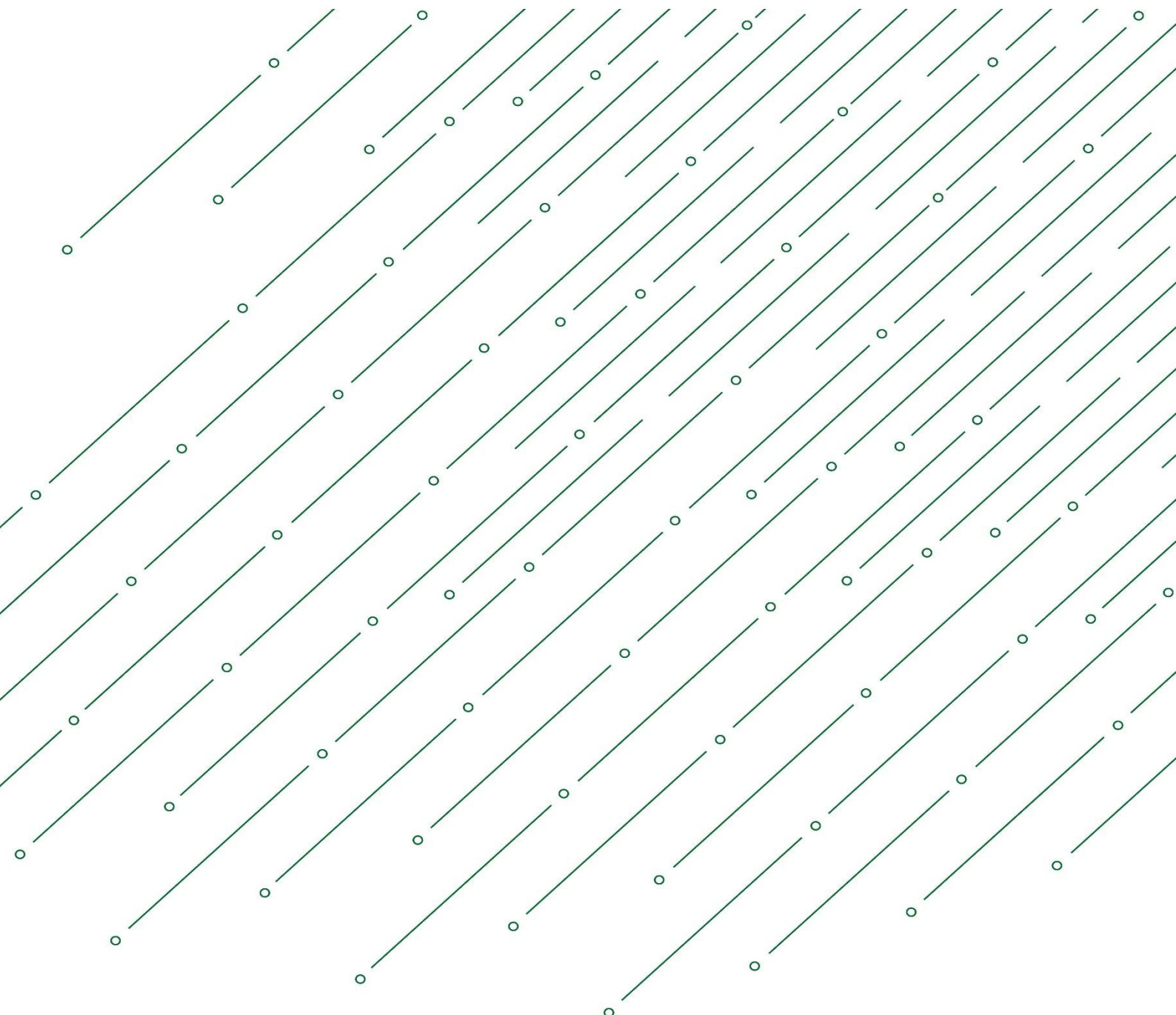

Årsmelding 2020

Sunnfjord kommune

Dokumentet vart godkjent i kommunestyret den 29.04.2021 i sak 041/21

Innhold

Årsmelding 2020	1
Forord.....	3
1 Økonomisk oversyn.....	4
1.1 Driftsresultat.....	5
1.2 Driftsinntekter	6
1.3 Driftsutgifter	9
1.4 Budsjettavvik	10
1.5 Resultatvurdering	21
1.6 Finans og gjeld	23
1.7 Investeringar.....	29
1.8 Eigenkapital og likviditet.....	31
1.9 Overordna KOSTRA-tal	34
1.10 Hovudoversikter	35
2 Måloppnåing.....	38
3 Etikk.....	39
4 Likestilling.....	41
4.1 Tilsette i einingane	41
4.2 Heil- og deltidstilsette	44
4.3 Lønsstatistikk.....	46
4.4 Tiltak for å fremme likestilling og hindre forskjellsbehandling.....	48
5 Kommunedirektørens eigenkontroll.....	49

Forord

[Kommunelova](#) § 48 seier at kommunar for kvart kalenderår skal utarbeide årsrekneskap og årsberetning. Nærmare reglar er gitt i [forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsrekneskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv.](#)

Sunnfjord kommune vart etablert 1. januar 2020, etter samanslåing av kommunane Naustdal, Gaular, Jølster og Førde.

Årsmelding og årsrekneskap 2020 for Sunnfjord kommune er derfor første driftsår i ny kommune. Oppstillingar og noteopplysningar viser derfor ikkje samanlikning mot årsrekneskap 2019. Ny kommunelov frå 01.01.2020 har medført endringar i hovudoversikter, slik at samanlikning mot summen av 4 kommunar før 2020 ikkje vert korrekt.

Årsmeldinga for Sunnfjord kommune gjer greie for forhold som er viktige for å forstå kommunen si økonomiske stilling og resultat i 2020. Vidare inneheld årsmeldinga omtale av måloppnåing, statusoversikt når det gjeld likestilling, etikk og kommunedirektøren sin eigenkontroll.

Driftsrekneskapen for 2020 viser samla inntekter på 2 117 mill. kroner. Netto driftsresultat er 13,3 mill. kroner eller 0,63 % av driftsinntektene. Dette er 17 mill. kroner svakare enn budsjett korrigert for bruk og avsetjing av øyremerka tilskot.

Investeringsrekneskap 2020 viser samla utgifter på 257 mill. kroner. Det er eit etterslep på gjennomføring av investeringar då samla budsjetterte utgifter er 603 mill. kroner. Alle investeringsutgifter i 2020 er finansiert.

I budsjett rapport pr. oktober vart det rapportert eit anslag på meirforbruk i driftsrekneskapen i Sunnfjordkommune på 71,2 mill. kroner. Årsrekneskapen for 2020 viser meirforbruk på 17 mill. kroner. Usikkerheit på grunn av første driftsår, uoversiktleg økonomisk konsekvens av korona samt at einingane har vore noko forsiktig i rapporteringa er hovudforklaringa på lågare meirforbruk enn rapportert. Alle sektorane kjem ut med lågare meirforbruk enn rapportert.

Sunnfjord kommune er innanfor handlingsregelen om å ikkje auke lånegjelda i 2020, då betalt avdrag utgjer 2,1 mill. kroner meir enn nye låneopptak gjennom året. Rentenivået vart kraftig redusert i 2020 som følgje av Korona-pandemien. Ein auke i lånerenta i åra framover vil utfordre den økonomiske situasjonen til kommunen.

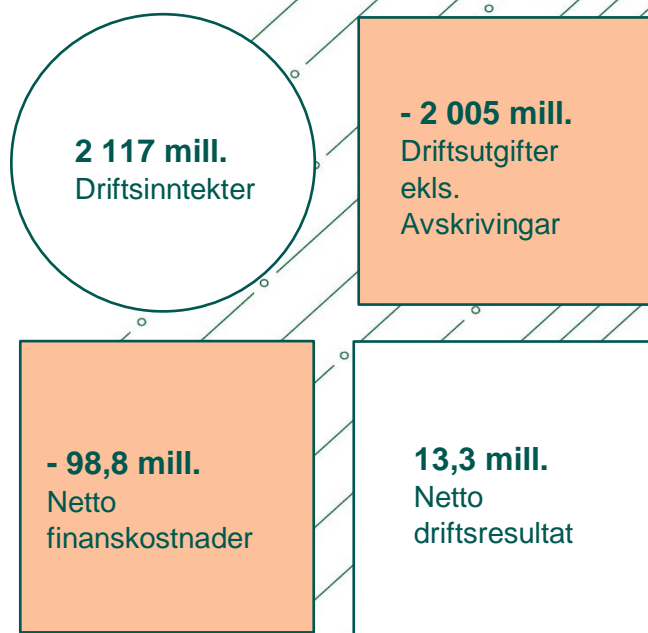
Det er lagt ned stor innsats for å etablere og yte gode og likeverdige tenester i Sunnfjord kommune i 2020. Covid-19 pandemien frå mars 2020 kravde ekstra innsats av mange og arbeidet med å bygge ny kommune har kome ulikt langt. Kommunedirektøren vil nytte høve til å takke alle tilsette og folkevalde for innsatsen i det første driftsåret i ny kommune.

Sunnfjord, 26. mars 2021

Ole John Østenstad
Kommunedirektør

1 Økonomisk oversyn

1.1 Driftsresultat

	Rekneskap 2020	Budsjett inkl. endringar 2020	Årsbudsjett 2020
Driftsinntekter	2 117 335 040	1 979 696 887	1 962 228 807
Driftsutgifter ekskl. Avskrivning	2 005 172 336	1 872 666 434	1 836 599 566
Netto finanskostnader	98 856 505	92 753 057	99 738 310
Netto driftsresultat	13 306 199	14 277 396	25 890 931
Netto driftsresultat korrigert for bruk/avsetjing bundne fond	- 2 284 530	14 686 465	26 300 000
Rekneskapsmessig meir-/mindreforbruk	-	-	-
<i>Netto driftsresultat</i>	<i>0,63 %</i>	<i>0,72 %</i>	<i>1,32 %</i>
<i>Netto driftsresultat korrigert for bruk/avsetjing bundne fond</i>	<i>-0,11 %</i>	<i>0,74 %</i>	<i>1,34 %</i>
<i>Rekneskapsmessig meir-/mindreforbruk</i>	<i>0,00 %</i>	<i>0,00 %</i>	<i>0,00 %</i>

Tabellen ovanfor oppsummerer driftsresultatet for Sunnfjord kommune i 2020.

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter blir brukt som eit mål på kommunen sin økonomiske handlingsfriheit, og er ein viktig indikator på om det er økonomisk balanse i kommunen. Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi anbefaler at nivået på driftsresultatet utgjør 1,75 % av brutto driftsinntekt over tid. Netto driftsresultat viser kva kommunen sit igjen med etter at driftsutgifter og finanskostnader er trekt frå driftsinntektene.

Sunnfjord kommune har vedteke ein handlingsregel med mål om netto driftsresultat på 1,25 % i 2020, 1,5 % i 2021 og 1,75 % av driftsinntektene frå 2022. I opprinneleg årsbudsjett 2020 er netto driftsresultat 25,9 mill. kroner eller 1,32 % av driftsinntektene. Det er gjennomført budsjettendringar i 2020 der unytta løyvingar frå disposisjonsfondet i Førde kommune er oppattbudsjettert i 2020. Dette medfører at budsjett inkl. endringar 2020 har eit netto driftsresultat på 12,3 mill. kroner eller 0,72 % av driftsinntektene.

Rekneskap 2020 viser eit netto driftsresultat på 13,3 mill. kroner eller 0,63 % av driftsinntektene. Fleire kommunar rapporterer netto driftsresultat korrigert for bruk og avsetjing av øyremerka midlar til bunde fond. For Sunnfjord kommune omfattar dette reformstøtte og rasmidlar Jølster. Korrigert for bruk og avsetjing av bundne/øyremerka midlar er netto driftsresultat negativt med -2,3 mill. kroner eller -0,11 % av driftsinntektene. Dette er 17 mill. kroner svakare enn budsjett korrigert for same forhold. Budsjettert overføring til investering er derfor redusert med 17 mill. kroner frå 26,3 mill. kroner til 9,3 mill. kroner i rekneskapen for 2020.

Forklaring til svakare netto driftsresultat enn budsjettert er omtalt i kapittel 1.4 budsjettavvik.

Etter disponering av netto driftsresultat er rekneskapen gjort opp i balanse. Det er ikkje rekneskapsmessig meir-/ eller mindreforbruk som ikkje er disponert. Overføring til investering er redusert med 17 mill. kroner samanlikna med budsjettet.

Kommunestyre må ta stilling til om investeringsbudsjettet skal reduserast tilsvarande eller om finansiering skal skje gjennom løysing frå disposisjonsfondet eller auka låneopptak.

1.2 Driftsinntekter

Økonomisk oversikt - drift §5-6	Rekneskap 2020	Budsjett inkl. endring 2020	Årsbudsjett 2020
Driftsinntekter			
1 Rammetilskudd	761 751 723	766 784 178	742 584 178
2 Inntekts- og formuesskatt	630 394 155	618 961 822	636 561 822
3 Eiendomsskatt	73 477 311	75 253 000	75 253 000
4 Andre skatteinntekter	6 160 287	-	-
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	74 563 642	73 291 200	79 079 753
6 Overføringer og tilskudd fra andre	309 223 773	184 827 676	172 088 345
7 Brukerbetalinger	75 165 659	75 096 227	71 963 227
8 Salgs- og leieinntekter	186 598 489	185 482 784	184 698 482
9 Sum driftsinntekter	2 117 335 040	1 979 696 887	1 962 228 807

Sum driftsinntekter utgjør 2 117,3 mill. kroner, og dette er 137,6 mill. kroner mer enn budsjettet. Av driftsinntektene utgjør frie inntekter (rammetilskot og skatteinntekter) 69,5 %. Frie inntekter er midlar kommen fritt kan disponere utan andre føringar frå staten enn gjeldande lover og forskrifter.

I statsbudsjett for 2020 er sum rammetilskot og inntekts- og formuesskatt for Sunnfjord kommune berekna til 1 375 mill. kroner. I tillegg har kommunen budsjettert kompensasjon for inntektsutjamning på 4 mill. kroner. Covid-19 medførte budsjettendring der inntekts- og formuesskatt vart redusert og rammetilskot auka til totalt 1 386 mill. kroner.

Rekneskapen viser sum rammetilskot og inntekts- og formuesskatt og naturressursskatt på 1 397 mill. kroner. Dette er 11 mill. kroner mer enn budsjettert forklart med meirinntekter frå inntekts- og formuesskatt.

Andre skatteinntekter omfattar naturressursskatt og konsesjonsavgift. Naturressursskatten er 4,7 mill. kroner og konsesjonsavgift er 1,5 mill. kroner. Naturressursskatten er budsjettert som del av inntekts- og formuesskatt.

Overføringer og tilskot frå andre har meirinntekter på 124 mill. kroner samanlikna mot budsjett. Største delen av avviket gjeld sjukelønsrefusjon og refusjon av fødselspengar på 73,3 mill. kroner. Det er i tillegg refusjonar frå kommunar for kjøp av utstyr gjennom SySIKT på 21,8 mill. kroner mer enn budsjettert, overføringer frå fylkeskommunen på 13,5 mill. kroner mer enn budsjettert t.d. spelemidlar eller prosjektmidlar. Til sist er det og meirinntekter på 9,5 mill. kroner frå tilskot til ressurskrevjande tenester.

Postane for eigedomsskatt, andre overføringer og tilskot frå andre, brukarbetaling og sals- og leieinntekter er tilnærma lik budsjettet.

1.2.1 Rammetilskot og skatteinntekter

Gjennom kommunereforma er 119 kommunar blitt til 47 nye, og 1. januar 2020 er det 356 kommunar i Norge. Kommunane Naustdal, Gaular, Førde og Jølster vart til Sunnfjord kommune 1. januar 2020.

Kommunar som slo seg saman og som tapte på endringane i basistilskot, inntektsgarantiordninga INGAR og småkommunetillegget i inntektssystemet frå 2016 til 2017, vart kompensert for dette gjennom ei overgangsordning fram til samanslåinga 01.01.2020. For kommunane Naustdal, Gaular, Førde og Jølster utgjorde dette årleg tap av frie inntekter frå 13,1 mill. kroner i 2017 til 14,9 mill. kroner i 2019. Vedtak om kommunesamanslåing til Sunnfjord kommune medførte at kommunane fekk kompensert dette tapet årleg for åra 2017, 2018 og 2019.

Kommunar som slo seg saman mottok eit inndelingstilskot når den nye kommunen formelt tredde i kraft. Inndelingstilskotet gir full kompensasjon for tap av basistilskot, inntektsgarantiordninga INGAR og netto nedgang i distriktstilskot som følgje av samanslåinga. Inndelingstilskotet vart rekna ut frå inntektssystemet gjeldande i 2016 og er deflatorjustert fram til 2020. Den nye kommunen mottok fullt inndelingstilskot i 15 år etter samanslåinga, før det deretter vert trappa ned over 5 år. Sunnfjord kommune har i 2020 motteke ein inndelingstilskot på 62,4 mill. kroner. Dette omfattar vidareføring av tapte inntekter på endringane i basistilskot på 14,9 mill. kroner samt småkommunetillegget på 8,6 mill. kroner.

Mellomstore kommunar som slår seg saman mottar regionsentertilskot. Tilskotet har kommunane motteke med halvårseffekt i 2017 og med årseffekt frå og med 2018. Sunnfjord kommune har motteke 4,7 mill. kroner i regionsentertilskot i 2020.

Sunnfjord kommune har påpeika tap av inntektsutjamnande tilskot på 8 mill. kroner som konsekvens av kommunesamanslåinga. Rekneskapa for 2020 viser at denne effekten vart reell. Statsforvaltaren har gjennom skjønsmidlar delvis kompensert tapet med 4 mill. kroner.

Tabellen nedanfor oppsummerer utvikling i rammetilskot og skatteinntekter i perioden 2017 til 2020.

	Sunnfjord 2020	4 kommunar 2019	4 kommunar 2018	4 kommunar 2017
Innbygger tilskot (likt beløp pr innb)	552 263	542 872	519 623	508 639
Utgiftsutjevningen	59 358	96 073	88 778	86 616
Overgangsordning - Ingar	- 1 186	- 1 170	3 132	2 312
Saker særskilt ford (inkl. helsestasjon skolehelse og arbavg)	9 853	5 621	4 972	5 073
Overgangsordning - kommunar som skal slås saman		14 926	13 447	13 107
Inndelingstilskudd	62 446	-	-	-
Småkommunetillegg		8 550	8 870	9 425
Regionsentertilskudd	4 749	4 602	4 603	2 302
Ordinært skjønn	13 000	13 000	14 100	15 900
Sum rammetilskot utan inntektsutj og ekstra skjønn	703 456	683 689	659 797	643 596
Netto inntektsutjevning	27 027	34 798	39 370	35 711
Skjønsmidlar kompensasjon tap netto inntektsutjevning	4 000			
Koronapandemi	23 561	-	-	-
Skatt på formue og inntekt	635 077	641 641	609 420	591 156
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet) ekskl. ekstra skjønn frå fylkesmannen	1 393 121	1 360 128	1 308 587	1 270 463

I tillegg til rammetilskot og skatteinntekter er Sunnfjord kommune tilført tre eingongstilskot i samband med kommunereforma; eingongstilskot, reformstøtte og infrastrukturtilskot.

Sunnfjord kommune fekk utbetalt eingongstilskot på 46,1 mill. kroner i 2017 til dekking av kostnadar med samanslåinga. Pr. 01.01.2020 stod det igjen 8,2 mill. kroner av desse midlane. I 2020 er 4,4 mill. kroner av desse nytta slik at pr. 31.12.2020 står det att 3,6 mill. kroner til slutføring av profilering og nødvendige ombyggingar ute i tenestene.

Sunnfjord kommune har i 2020 fått utbetalt reformstøtte til kommunar som slår seg saman på 22,314 mill. kroner. Midlane er ei eingongsutbetaling og kan nyttast til formål som den nye kommunen sjølv bestemmer. Kommunestyret har i samband med økonomiplan 2021-2024 vedteke disponering av midlane;

BRUK AV REFORMSTØTTE	- 22 314 000
IKT skule	9 000 000
Oppfinansiering av hallar (eiga sak i 2020)	7 500 000
Breiband (eiga sak i 2020)	4 314 000
Hall-leige Dragehallen 2021	500 000
Nærmiljøråd	1 000 000
SUM	-

I tillegg fekk Sunnfjord kommune etter søknad eit infrastrukturtilskot på 5 mill. kroner i 2016.

Oppsummert

Som følgje av kommunesamanslåinga har kommunane i perioden 2017-2019 fått behalde eller blitt tilført følgjande midlar:

- Kompensasjon for tap av frie inntekter 41,5 mill. kroner
- Regionsentertilskot 11,6 mill. kroner
- **Totalt 53,1 mill. kroner**

Som følgje av kommunesamanslåinga har Sunnfjord kommune i 2020 fått:

- Kompensasjon for tap av frie inntekter 14,9 mill. kroner
- Regionsentertilskot 4,7 mill. kroner
- Tap av inntektsutjamnande tilskot -4 mill. kroner
- **Totalt 15,6 mill. kroner**
- Reformstøtte 22,3 mill. kroner (eingongstilskot)

Eingongstilskotet på 46,1 mill. kroner for å dekke kostnadar med samanslåinga kjem i tillegg. Det same gjer midlar øyremerka til infrastrukturtiltak på 5 mill. kroner.

Sunnfjord kommune mottok inndelingstilskot på 62,4 mill. kroner i 15 år etter samanslåinga, før det deretter vert trappa ned over 5 år.

1.3 Driftsutgifter

Økonomisk oversikt - drift §5-6	Rekneskap 2020	Budsjett inkl. endring 2020	Årsbudsjett 2020
Driftsutgifter			
10 Lønnsutgifter	1 111 705 362	1 056 098 048	1 043 004 022
11 Sosiale utgifter	251 242 095	272 659 157	282 339 215
12 Kjøp av varer og tjenester	499 001 605	413 476 888	394 890 662
13 Overføringer og tilskudd til andre	143 223 273	130 432 341	116 365 667
14 Avskrivninger	124 737 235	124 737 235	-
15 Sum driftsutgifter	2 129 909 571	1 997 403 669	1 836 599 566

Sum driftsutgifter utgjør 2 130 mill. kroner, og dette er 133 mill. kroner mer enn budsjettet. Av driftsutgiftene utgjør løn og sosiale utgifter 64 %. Erfaringsvis ligger kommunene mellom 60 - 70 %.

Lønnsutgiftene er på 1 112 mill. kroner, og dette er 56 mill. kroner mer enn budsjettet. Auken i lønsutgift må ein sjå i samanheng med vikarutgifter og overtid som kann er budsjettert ut frå korttidsfråvær. Samtidig har ein mottatt sjukelønsrefusjon og refusjon av fødselspengar på 73 mill. kroner. Lønn til vikarar utgjør 60 mill. kroner mer enn budsjettet, og overtid utgjør 9 mill. kroner.

Sosiale utgifter er pensjon og arbeidsgjevaravgift. Det er mindreforbruk mot budsjettet på 21 mill. kroner. Pensjonsutgiftene utgjør 115 mill. kroner og er 8 mill. kroner lågare enn budsjettert. Arbeidsgjevaravgifta utgjør 137 mill. kroner og er 13 mill. kroner lågare enn budsjettert. Sunnfjord kommune har to arbeidsgjevaravgiftssoner. Det medfører at kommunen skal betale ulik sats etter kor tilsette har sin faste arbeidsstad. For tilsette som har sin arbeidsstad i gamle Jølster, Naustdal og Gaular skal kommunen betale ein arbeidsgjevaravgiftssats på 10,6 % medan kommunen skal betale arbeidsgjevaravgiftssats på 14,1 % for tilsette med arbeidsstad Førde. Det har vore krevjande å handtere dette i budsjett og rekneskap. I tillegg har lågare arbeidsgjevaravgiftssats i delar av 2020 som følgje av Covid-19 medført lågare arbeidsgjevaravgift på 9 mill. kroner.

Kjøp av varer og tjenester er kjøp som inngår i tenesteproduksjonen. Dette er kjøp som omfattar alt frå kontormateriale, lærebøker, telefon, internett, kurs, transport og reiser, straum og forsikringar m.m. Kjøp av varer og tjenester er på 499 mill. kroner og dette er 85,5 mill. kroner mer enn budsjettet. Dei postane som avviker mest frå budsjettet er straum, og leige av lokale og grunn som begge er ca. 6 mill. kroner under budsjettet. Postane med størst avvik utover budsjettet er avgifter, gebyr og lisensar med 11 mill. kroner, kjøp og finansiell leasing av driftsmidlar 19,5 mill. kroner, andre tenester 12 mill. kroner og kjøp frå andre (private) med 25,6 mill. kroner, og kjøp frå IKS der kommunen er deltakar med 36,3 mill. kroner. Dette er tenester innanfor barnevern, kjøp frå private aktørar til brukarar og SUM.

Overføringer og tilskot til andre er overføring til staten, kommunar og andre private og til interkommunale selskap der kommunen er deltakar. Utgiftene er 13 mill. kroner høgare enn budsjettert. Tilskot til andre er 10,5 mill. kroner mer enn budsjettert, og dette er tilskot til breibandutbygging Mo – Sunde på 4 mill. kroner, og utbetaling av spelemidlar til idrettsanlegg som utgjør 5,8 mill. kroner. Kjøp av konsesjonskraft er 3,9 mill. kroner mer enn budsjettet, og avviket kjem av at konsesjonskraftinntekter er budsjettert etter frådrag av kjøp av konsesjonskraft.

1.4 Budsjettavvik

1.4.1 Samla budsjettavvik

	Rekneskap 2020	Budsjett inkl. endringar 2020	Årsbudsjett 2020
Driftsinntekter	2 117 335 040	1 979 696 887	1 962 228 807
Driftsutgifter	2 129 909 571	1 997 403 669	1 836 599 566
Brutto driftsresultat	- 12 574 531	- 17 706 782	125 629 241
Korrigert for avskrivningar	124 737 235	124 737 235	
Netto finanskostnader	- 98 856 505	- 92 753 057	- 99 738 310
Netto driftsresultat	13 306 199	14 277 396	25 890 931
Netto driftsresultat korrigert for bruk/avsetjing bundne fond	- 2 284 530	14 686 465	26 300 000
Netto bruk/ avsetjing av fondsmidlar	- 13 306 199	- 14 277 396	- 25 890 931
Framført til inndekning i seinare år (meirforbruk)	-	-	-

Tabellen ovanfor viser budsjettavvik for driftsrekneskapen i 2020.

Brutto driftsresultat 2020 utgjør eit negativt resultat på 12,6 mill. kroner. Dette er 5,1 mill. kroner betre enn budsjett inkl. endringar 2020. Avvik mellom rekneskap og budsjett 2020 for driftsinntekter og driftsutgifter er omtalt i kap. 1.2 og 1.3.

Netto finanskostnader utgjør 98,9 mill. kroner. Det er 6,1 mill. kroner høgare enn budsjettet. Lågare utbytte enn budsjettet utgjør 9,6 mill. kroner. Høgare avkastning enn budsjettet utgjør 3,9 mill. kroner. Nettoeffekten av desse postane forklarar høgare netto finanskostnader enn budsjettet.

Netto driftsresultat i 2020 utgjør eit positivt resultat på 13,3 mill. kroner. Dette er 1,0 mill. kroner lågare enn budsjett inkl. endringar 2020. Korrigert for bruk og avsetjing av øyremerkte midlar til bundne fond viser tabellen ovanfor eit korrigert netto driftsresultat på -2,3 mill. kroner. Avviket mellom rekneskap og budsjett utgjør då 17 mill. kroner. Dette samsvarer med faktisk meirforbruk.

I budsjett rapport pr. oktober 2020 vart det rapportert eit anslag på meirforbruk i driftsrekneskapen i Sunnfjord kommune på 71,2 mill. kroner. Årsrekneskapen for 2020 viser meirforbruk på 17 mill. kroner.

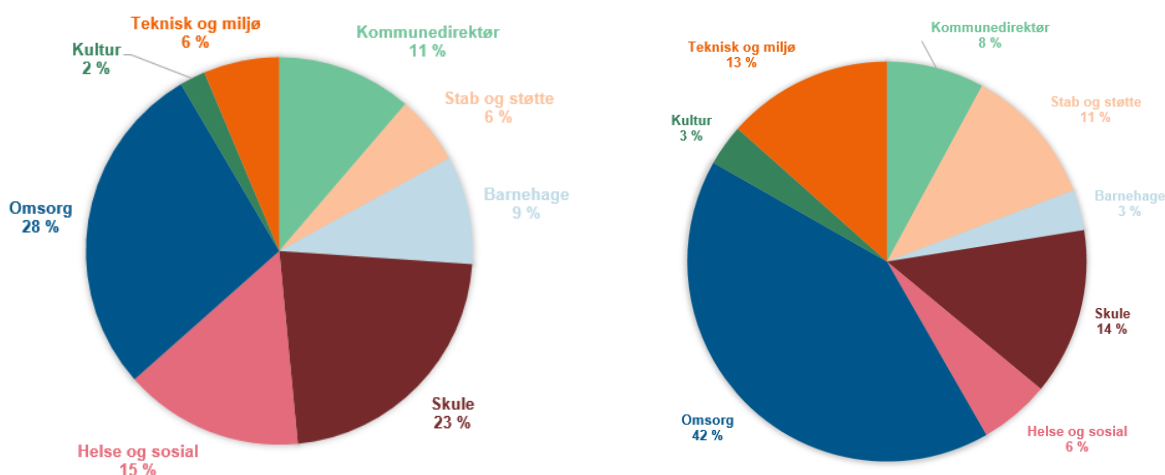
Forklaring til lågare meirforbruk enn rapportert:

- Alle sektorane kjem ut med lågare mindreforbruk enn rapportert. Samla utgjør dette 40 mill. kroner. Det er første driftsår i ny kommune og stort fokus på å halde kostnader nede. Det har vore god og noko forsiktig rekneskapsrapportering gjennom året. I tillegg har usikkerheit kring Covid-19 påverka.
- Lågare pensjonskostnad enn budsjettet 4,7 mill. kroner
- Betre skatteinngang enn revidert budsjett 4 mill. kroner
- Betre avkastning på plasserte midlar 3,9 mill. kroner

1.4.2 Budsjettavvik per sektor og enkelte einingar

I årsrapport 2020 for Sunnfjord kommune er økonomiske avvik pr. eining og sektor omtalt. Årsmeldinga omtalar samla avvik pr. sektor og større avvik på enkelte einingar.

Diagrammet til venstre viser den prosentvise rekneskap per sektor. Diagrammet til høgre viser det prosentvise avviket, per sektor, samanlikna mot budsjettet.

	Rekneskap 2020	Budsjett 2020 inkl end.	Avvik	Forventa meirforbruk (-) eller mindreforbruk(+)	meirforbruk(-) mindreforbruk(+) - korona	Differanse mellom rekneskap 2020 og rapportert avvik
Kommunedirektør	166 646 427	172 192 349	5 545 922	-8 000 000	11 857 000	-1 688 922
Stab og støtte	84 969 633	92 902 280	7 932 647	3 430 000	-81 000	-4 583 647
Barnehage	133 298 640	135 593 882	2 295 242	-1 397 000	-854 000	-4 546 242
Skule inkl. PPT	309 551 896	312 513 816	2 961 920	-1 053 000	-1 823 000	-5 837 920
Vaksenopplæring og integrering	20 519 301	13 991 958	-6 527 343	-5 500 000	-2 500 000	-1 472 657
Helse og sosial	221 200 189	217 195 747	-4 004 442	-2 060 000	-4 667 000	-2 722 558
Omsorg	413 751 700	384 613 609	-29 138 091	-28 980 000	-4 763 000	-4 604 909
Kultur	31 760 043	29 414 899	-2 345 144	465 000	-5 026 000	-2 215 856
Teknisk og miljø	93 444 428	102 874 946	9 430 518	-800 000	-2 358 000	-12 588 518
	1 475 142 257	1 461 293 486	-13 848 771	-43 895 000	-10 215 000	-40 261 229

Tabellen over syner oversikt over sektorane i kommunen, avvik i forhold til budsjettet, forventa meir/mindreforbruk, forventa meir/mindreforbruk korona og differansen mellom rekneskap 2020 og rapportert avvik for budsjett rapporten per. oktober månad.

Tabellen syner at sektorane har rapportert eit forventa meirforbruk på 43,9 mill. kroner og eit meirforbruk knytt til korona på 10,2 mill. kroner. Samla sett for sektorane er det ein differanse mellom rekneskap og rapportert avvik på ca. 40,2 mill. kroner. Sektorane som har størst differanse i forhold til rapportering er stab og støtte, barnehage, skule inkl. PPT, omsorg og teknisk og miljø. Det kjem nærmare omtale under fordelt på einingane.

Kommunedirektør

Kommunedirektøren inneheld fleire tenester som politikk, leiargruppa til kommunedirektøren, skuleskyss, private barnehagar, revisjon og kontroll, IKT og overføring til kyrkja for å nemne dei største. Det vart eit mindreforbruk på 5,5 mill. kroner. Dette er eit mindreforbruk som kjem i tillegg til innsparingskravet på 2,17 mill. kroner. Innsparingskravet var på 2 mill. kroner på revisjon og kontroll, og 170 000 kroner i avvikling av fritidsforsikring. Mindreforbruket er knytt til høgare budsjetterte midlar til lønnsjustering. Lønnsoppgjøret for 2020 vart lågare enn det som vart lagt inn i budsjettet. Øvrig innsparingskrav var å redusere rentekostnaden med 500 000 kroner, også dette innsparingskravet har ein klart i 2020.

Stab og støtte

Stab og støtte utfører oppgåver som er retta mot alle einingane i kommunen. Innhaldet i stab og støtte er personal, service, SYS-IKT, rekneskap og lønn, fagutvikling, næring og samfunnsutvikling og kommuneadvokaten. Det vart eit mindreforbruk på 7,9 mill. kroner. Dette er eit mindreforbruk som kjem i tillegg til innsparingskravet som einingane fekk. Innsparingskravet var på 1,58 mill. kroner. Denne innsparinga gjekk på å redusere bemanning i administrasjonen. Mindreforbruket er knytt til lågare deltaking og bruk av kurs, opplæring, reiser og stillingar som er sett som vakante.

Barnehage

Dei kommunale barnehagane hadde eit samla mindreforbruk på 2,3 mill. kroner. Dette er eit mindreforbruk som kjem i tillegg til innsparingskravet på 1,25 mill. kroner. Denne innsparinga gjekk på å ha seks barn per årsverk på avdelinga. Dette klarte sektoren sjølv om det var korona og stengte barnehagar i ein periode i 2020.

Behovet til barn med spesielle behov aukar, men ein var i 2020 stort sett innanfor budsjettet for dei kommunale barnehagane.

Tilskotet til dei private barnehagane er eit komplekst reknestykke, og det er eit meirforbruk i 2020 på 4,3 mill. kroner. Tilskotet for 2020 er rekna ut frå utgiftene som var i dei kommunale barnehagane i 2018. Det er i utrekninga for tilskotet i 2020 nytta KS/PBL sin modell for å rekne ut tilskotet. Dei private barnehagane har også rett til kompensasjon til redusert foreldrebetaling og søskenmoderasjon.

Behovet til barn med spesielle behov aukar også i private barnehagane. Det kjem til nye behov, og behov endrar seg undervegs.

Skule inkl. PPT

Skulane har tilbod til SFO, og tre av skulane har barnehagetilbod. Det er rektor som er leiar for skule og barnehage. Det er eit mindreforbruk i på 2,9 mill. kroner. Dette er eit mindreforbruk som kjem i tillegg til innsparingskravet på 2,3 mill. kroner. Denne innsparinga gjekk på å auke inntekter SFO med 10 %, redusere tilbodsstrukturen i SFO, ressursmodell for SFO og redusere rammetimetallet til ordinær undervisning til 7 årsverk per 100 elevar. Mindreforbruket er knytt til lågare lønnsutgifter, spart vikarbruk under stenging av skulane, lågare lønskostnad på vikarar og sparetiltak på innkjøp av driftsmidlar.

Vaksenopplæring og integrering

Det er eit meirforbruk på 6,5 mill. kroner. Eininga hadde eit innsparingskrav på 700 000 kroner. Denne innsparinga gjekk på å redusere bemanninga til programrådgjevar. Meirforbruket er 3,4 mill. kroner på introduksjonsordninga. Der 2,1 mill. kroner utgjer meirforbruk på introduksjonsstønad. Opplæring framandspråklege har eit meirforbruk på 2,6 mill. kroner. Dette skuldast meirforbruk på lønn og driftskostnadar og 1 mill. kroner i mindre refusjon frå staten.

Helse og sosial

Sektoren helse og sosial, er fysio- og ergoterapitenesta, NAV, legetenesta, helsestasjonen, barneverntenesta, aktivitetseininga og psykisk helse og rus. Det er eit meirforbruk på 4 mill. kroner. Sektoren hadde eit innsparingskrav på 1,4 mill. kroner. Denne innsparinga gjekk på å styrke arbeidsretta oppfølging, reduksjon av årsverk psykisk helse og rus, frivillig arbeid, reduksjon av årsverk og driftstilskot fysioterapi, reduksjon av årsverk i skulehelsetenesta, reduksjon av årsverk bistillingar i legeteneste. NAV har eit mindreforbruk på 5,7 mill. kroner.

Dette er yting til livsopphald som har ein kostnad som er 5,6 mill. kroner lågare enn budsjettet. Legetenesta har eit meirforbruk på 9,3 mill. kroner. Dette meirforbruket skuldast 1,6 mill. kroner til interkommunal lækjarvakt, endring av legeavtalar og utgifter knytt til korona.

Omsorg

Omsorg er alle omsorgssentra, bu- og miljø tenestene, heimetenestene, bu- og avlasting, butiltak psykisk helse, tildelingskontor og kjøkkentenesta. Det er eit meirforbruk på 29,1 mill. kroner. Sektoren hadde eit innsparingskrav på 1,4 mill. kroner. Denne innsparinga er knytt til auka bruk av velferdsteknologi, elektronisk medisineringsstøtte og organisering av matombringning. Det har vore utfordrande å hente ut gevinst av velferdsteknologi, dette krev eit meir langsiktig perspektiv.

Einingane har i 2020 hatt eit høgt sjukefråvær. 14 einingar hadde sjukefråvær over 10%. Det høge fråværet fører igjen til høgt forbruk av vikarar og meirarbeid/overtid for tilsette. Det har vore utfordrande å erstatte og rekruttere i fagstillingar, og difor har det vore nødvendig å nytte vikarbyrå i nokre einingar.

Noko av meirforbruket i sektoren er knytt til koronapandemien. Restriksjonar for organisering av personalet har ført til meirforbruk og ekstra innleige.

Fleire einingar har planlagt for eit høgt smittepress og har m.a. kjøpt inn utstyr som er belasta einingane.

5 omsorgsbustadar i Kyrkjevegen 17 har vore avsett til interkommunal kohortavdeling sidan pandemien starta. Dette har ført til reduserte husleigeinntekter.

Omsorgssentra har eit meirforbruk på 4,4 mill. kroner, og er knytt til høgare lønnsutgifter og bruk av vikar. I samband med tilsynssak der det var fokus m.a. på tilgjengelege ressursar for å løyse tenestebehovet hos pasientane, vart det sett inn ekstra ressursar i aktuell eining. Det er og andre einingar

som brukar meir stillingsressursar enn det som ligg i bemanningsplanen for å løyse tenestebehovet.

Heimetenestene har eit meirforbruk på 7,1 mill. kroner, og er knytt til høgare lønnsutgifter og bruk av vikar. Årsak er fleire brukarar og større behov for teneste. I desse einingane er det fleire brukarar med eit stort tenestebehov. Fleire kjem direkte heim etter sjukehusopphald og behandling vert vidareført i heimen av heimetenestene. Dette krev god og rett kompetanse tilgjengeleg, som igjen kan føre til overtid, meirarbeid og ekstra innleige for å løyse oppgåvene.

Bu- og miljø, og bu- og avlastingstenesta har eit meirforbruk på 11,3 mill. kroner, og er knytt til høgare lønnsutgifter og kjøp av tenester. Årsak er fleire brukarar/ressurskrevjande tenester, og større behov for teneste.

Butiltak psykisk helse, tildelingseininga og kjøkkentenesta har eit meirforbruk på 6,3 mill. kroner, og er knytt til kjøp av ressurskrevjande tenester.

Kultur og idrett

Sektoren kultur er kultur og ungdom, idrett og friluftsliv, kulturskule og bibliotek. Det er eit meirforbruk på 2,3 mill. kroner. Dette beløpet kjem av lågare salsinntekter. Det har vore lite aktivitet grunna korona, og korona er grunnen til tapte salsinntekter. Sektoren hadde ingen innsparingskrav i 2020.

Teknisk og miljø

Sektoren teknisk og miljø er bygg- og eigedomsforvaltning, reinhald vaskeri, teknisk drift, brann og redning og VAR. Det er eit mindreforbruk på 9,4 mill. kroner. Samla for sektoren var det eit innsparingskrav på 1,2 mill. kroner. Denne innsparinga gjekk på å redusere utgifter til kommunale vegar, redusere bemanning på landbruk, ENØK-tiltak og vaskeri.

Bygg- og eigedomsforvaltning har eit mindre forbruk på 8,6 mill. kroner. Dette skuldast sparte straumkostnadar på 5,5 mill. kroner og 3,7 årsverk som er vakante stillingar. Det var innsparingskrav knytt til ENØK på 500 000 kroner, som er gjennomført.

Reinhald og vaskeri har eit mindreforbruk på 2,2 mill. kroner. Dette er på grunn av mindre bruk av vikarar enn mottekne refusjonar. Det var første budsjettår for ny kommune, og ein har vore prisbeviste på innkjøp av forbruksmateriell og utstyr. Det var eit innsparingskrav på 150 000 kroner, som ein har kome i mål med.

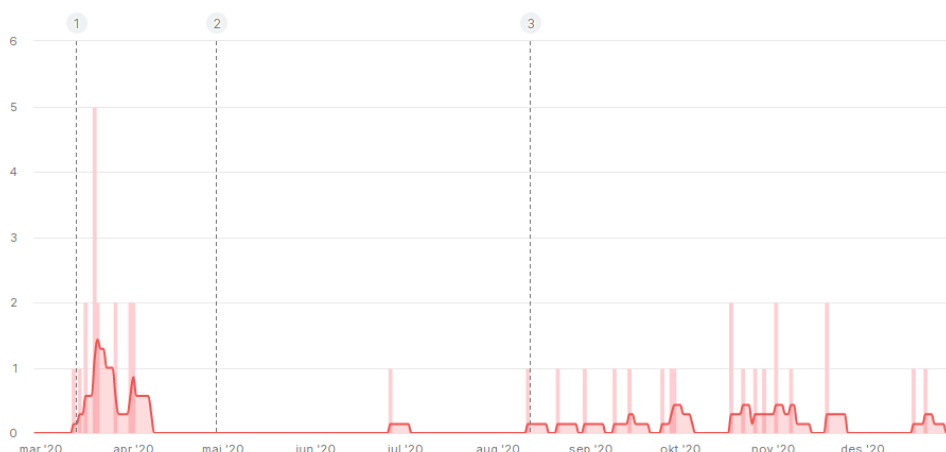
Teknisk drift har eit meirforbruk på 3,3 mill. kroner. Dette meirforbruket kjem av høge kostnadar til vintervedlikehald som er 2,6 mill. kroner over budsjettet. Dette gjeld avtalar om snøbrøyting. Drift og vedlikehald av vegar har eit meirforbruk på 0,9 mill. kroner som gjeld driftskostnadar.

1.4.3 Korona (Covid-19)

Utbrotet starta i storbyen Wuhan i Hubei-provinsen i Kina i desember 2019, og vart i starten knytt til eit matmarked i byen. Viruset har fått namnet SARS-CoV-2 og er eit koronavirus som kan gje luftvegsinfeksjon hos menneske. Sjukdomen har fått namnet Covid-19. 12. mars 2020 erklærte WHO utbrotet som ein pandemi.

Sunnfjord kommune har følgd opp nasjonale råd og gjennomført tiltak for å førebygge og avgrense smitte. Grafen nedanfor viser registrert smitta i Sunnfjord kommune gjennom 2020. Sunnfjord kommune har hatt svært låge smittetal i 2020.

Det er utfordrande å definere eintydig økonomisk konsekvens av korona-pandemien i 2020. Tabellen nedanfor oppsummerer at Sunnfjord kommune har fått rammeoverføringar på 27,5 mill. kroner frå staten i 2020 og at dette finansierer auka kostnad, inntektsbortfall og reduserte skatteinntekter.

Kostnad/ inntektsbortfall	2020	Inntekter - rammetilskot	2020
Auke i utgifter til helse og omsorg	9 600 000	Generell kompensasjon for utgifter og inntektsbortfall	- 16 070 000
Bortfall foreldrebetaling barnehage/SFO	6 600 000	Sårbare barn	- 518 000
Inntektsbortfall kultur og idrett	10 700 000	Kompensasjon bortfall foreldrebetaling	- 4 453 000
Øvrig inntektsbortfall	2 400 000	Basisfinansiering allmennlegetenesta	- 280 000
Øvrig meirforbruk	7 200 000	Kompensasjon redusert inntekts- og formuesskatt	- 2 187 000
Redusert reisekostnad	- 1 451 000	Nysaldert smittekontroll	- 333 000
Reduserte skatteinntekter	13 600 000	Fordeling skjønsmidler Covid-19	- 3 708 000
Redusert arbeidsgjevaravgift	- 9 100 000	SUM	- 27 549 000
Redusert løns- og prisvekst	- 12 000 000		
SUM	27 549 000		

Det har vore nødvendig å omdisponere fleire tilsette til arbeid med tiltak for å førebygge og avgrense smitte. Dette er ikkje med i oversikt over kostnad, men omdisponeringa har medført at andre oppgåver er utsett/ ikkje gjennomført i 2020.

Det er lagt ned stort innsats av mange tilsette for å handtere korona-pandemien i 2020.

1.4.4 Avvik frå kommunestyret sine premisser

I tillegg til omtale av beløpsmessige avvik skal det i årsmeldinga og omtalast avvik frå kommunestyret sine premisser for bruken av løyvingane.

Premisser skule

Elevtalsutvikling

Skuleår/ steg	1. kl	2. kl	3. kl	4. kl	5. kl	6. kl	7. kl	8. kl	9. kl	10. kl	Samla elevtal
19/20	269	276	333	317	251	299	324	312	314	322	3 017
20/21	291	268	278	330	313	315	295	317	306	314	3 027

Det er ei mindre endring i elevtalet frå skuleåret 19/20 til skuleåret 20/21. Elevtalet utgjør grunnlaget for ressursbruken i budsjettåret 2020. Endringa i elevtalet har ikkje innverknad på klassetalet. Skulane får tildelt ressursar etter tal klassar, med eit delingstal på 28 elevar på barnetrinnet og 30 elevar på ungdomstrinnet. Med eit stabilt klassetal er det ikkje endringar i ressursbruken. Elevtalet vil bli redusert i Sunnfjord kommune frå 21/22, men klassetalet vil halde seg stabilt.

Elevar med spesialundervisning, lærartimar

Timetal	1.-4	5.-7.	8.-10.	Gutar	Jenter	Sum
1-75	0	2	2	3	1	4
76-190	27	41	15	58	25	83
191-270	8	20	28	37	19	56
271-	17	29	47	61	32	93
Sum	52	92	92	159	77	236

I Sunnfjord kommune får 7,7% av elevane spesialundervisning. Det er noko høgare enn samanliknbare kommunar. Det blir arbeidd med tiltak for å redusere spesialundervisning, og auke tilpassa opplæring. Tildelinga til spesialundervisning har ikkje auka i 2020.

Det er eit fleirtal med gutar som får spesialundervisning.

Elevar med spesialundervisning som har assistent

Timetal	Gutar	Jenter	Sum
1-75	3	1	4
76-190	10	2	12
191-270	21	7	28
271-	64	17	81
Sum	98	27	125

Dei fleste av elevane som får assistentressurs, har i tillegg spesialundervisning. Tildelinga av assistentressurs er på same nivå i 2020 som i 2019.

SFO

	<i>Tilbod 2019-2020</i>	<i>2020-2021</i>
<i>A-tilbod</i>	129	115
<i>B-tilbod</i>	66	40
<i>C-tilbod</i>	129	193
<i>D-tilbod</i>	283	240
<i>E-tilbod</i>	46	134
<i>Sum</i>	653	722

Tal barn i SFO har auka med 69 frå skuleåret 19/20 til 20/21. Det er fleire som vel det minste E-tilbodet enn tidlegare. Tala viser at det er ei endring frå D-tilbodet til E-tilbodet

Status sjølvkost SFO

<i>21500 SFO inkl. innsparingskrav 800 000</i>	<i>-1 287 338</i>

I 2019 hadde SFO 3,8 mill. kroner i høgare utgifter enn inntekter.
I 2020 hadde SFO 1,3 mill. kroner høgare utgifter enn inntekter.
Prisen er auka i 2021 og truleg vil SFO klare å drive etter sjølvkostprinsippet i 2021.

SFO-spesial

TAL ELEVAR SOM FÅR SFO SPESIAL	5

Redusert foreldrebetaling

TAL BARN MED REDUSERT FORELDREBETALING PER 31.12.20	31
UTGJER I KOSTNADER	160 000

Det er innført eit tak på foreldrebetaling på 6 prosent av samla bruttoinntekta.
Ordninga gjeld for 1.-2. trinn og blir frå skuleåret 21-22 utvida til å gjelde 3.-4. trinn.
Kompensasjon for ordninga er lagt inn i statsbudsjettet og blir overført kommunane.

Premissar barnehage

Sunnfjordbarnehagen tel 18 kommunale og 8 private barnehagar. Totalt 26 barnehagar med svært ulik storleik, frå den største kommunale barnehagen med 81 barn til den minste barnehagen som tel 4 barn. Kvar barnehage har tilsett einingsleiar i 100 % stilling, unnateke Holsen, Karstad og Vevring. I desse tre einingane er det rektor på skulen som er einingsleiar for barnehagen. I tillegg har barnehagar med 4 avdelingar eller meir tilsett assisterande einingsleiar i 50 % stilling eller meir, alt etter tal avdelingar/årsverk.

Barnehagane føl norm for bemanning. Det vil sei minimum 1 vaksen pr. 3 barn under 3 år, og minimum 1 vaksen pr. 6 barn over 3 år.

I tillegg til ordinær barnehagedrift skal barnehagane gje spesialpedagogisk hjelp og støtte til barn som har krav på dette. Barnehagane prioriterer tidleg innsats som eit førebyggjande tiltak knytt til barn som treng hjelp og støtte i utvikling og læring. Spesialpedagogisk hjelp vert gitt individuelt eller i gruppe, i tillegg til at den inkluderer foreldrerettleiing.

Det er to moderasjonsordningar for familiar eller hushaldningar med låg inntekt. Dersom maksprisen for barnehageplass er høgare enn 6 % av den samla inntekta til familien/hushaldninga har ein rett på redusert pris. I tillegg er det gratis kjernetid for 2, 3, 4 og 5 - åringar der familien/hushaldninga har ei samla inntekt som er lågare enn 566 100 kroner per år. For 2020 utgjorde dette 2 259 923 kroner for kommunale og private barnehagar.

Det er og moderasjonsordningar for søsken. For barn nummer 2 er det 30 % moderasjon og for barn 3, 4 også vidare er det 50 % moderasjon. Desse ordningane gir monaleg reduserte inntekter til den einskilde barnehage.

Barn i barnehage i Sunnfjord kommune		
Alder til barna	Kommunale 2020	Private 2020
0 år	5	11
1 år	154	92
2 år	152	74
3 år	183	76
4 år	171	78
5 år	187	74
6 år	8	
Samla barn i barnehage 2020	860	405

(Henta frå SSB)

Premissar omsorg

Pleiefaktor er tal stillingar i pleie pr. institusjonsplass. Det er eit mål at minimum pleiefaktor i omsorgssentra skal vere 0,8. Spesialavdelingar som korttidseininga, rehabiliterings- og skjerma einingar treng ein høgare pleiefaktor, gjerne opp mot 1,0. Vi nådde ikkje målet i 2020, men det ligg inne ei styrking av omsorgstenestene i økonomiplanperioden.

Pleiefaktor 2020

Omsorgssenter	tal plassar	Årsverk	Pleiefaktor
Førde omsorgssenter, korttid	18	14	0,77
Førde omsorgssenter, langtid	28	22,8	0,81
Førde omsorgssenter, skjerma	28	23,23	0,8
Sande omsorgssenter	40	29,2	0,72
Naustdal omsorgssenter	20	18,5	0,93
Skei omsorgssenter	33	24,7	0,75

1.4.5 Sjølvkost

Formålet med sjølvkost er at brukarane av tenestene skal betale det det kostar kommunen å levere desse tenestene. Kommunen kan med unntak av husholdningsrenovasjon og slamtøming likevel velje å dekke delar av kostnadane.

Følgjande tenester er underlagt sjølvkostprinsipp:

Vatn og avløp, feiing, husholdningsrenovasjon, slamtøming, plan- og byggesaksbehandling, oppmåling, eigerseksjonering, behandling og utseppsløyve, SFO (sjå omtale kapittel 1.4.4) og hamn organisering under Alden hamneområde.

Tabellen nedanfor viser at Sunnfjord kommune har 100 % sjølvkostdekning på tenestene vatn, avløp, feiing og renovasjon. For avløp har kommunen meirinntekter som er avsett til fond og for feiing har kommunen meirutgifter finansiert frå fond.

Sjølvkost	2020	2020	2020	2020	2020
	Vatn	Avløp	Feiing	Renovasjon	Slam
Driftsinntekter	27 231 371	38 338 363	5 044 682	29 922 688	4 872 693
Driftskostnader	27 232 025	34 113 713	5 497 070	29 922 688	4 872 693
Resultat	-654	4 224 650	-452 388	0	0
Kostnadsdekning i %	100,00 %	112,38 %	91,77 %	100,00 %	100,00 %
Sjølvkostfond 01.01	964 272	250 451	1 701 342	0	0
+ Avsetning til sjølvkostfond	0	4 224 650			
- Bruk av sjølvkostfond	-654	0	-452 388	0	0
Kalkulert renteinntekt sjølvkostfond (1,39 %)	13 399	32 843	20 505	0	0
Sjølvkostfond 31.12 (inkl. rente på fond)	977 017	4 507 944	1 269 459	0	0

Tabellen nedanfor viser at Sunnfjord kommune ikkje har 100 % sjølvkostdekning på tenestene private planar, oppmåling, eigarseksjonering og ureiningsmynde. For tenesta byggesak har kommunen 100 % sjølvkostdekning og meirinntekter er avsett til fond.

Sjølvkost	2020	2020	2020	2020	2020
	Private planar	Byggesak	Oppmåling	Eigar-seksjonering	Ureiningsmynde
Driftsinntekter	1 857 229	5 094 830	2 197 631	88 000	127 295
Driftskostnader	2 591 131	3 878 364	2 316 719	104 487	1 043 917
Resultat	-733 902	1 216 466	-119 088	-16 487	-916 622
Kostnadsdekning i %	71,7 %	131,4 %	94,9 %	84,2 %	12,2 %
Subsidiering	733 902		119 088	16 487	
Sjølvkostfond 01.01	0	0	0	0	0
+ Avsetning til sjølvkostfond	0	1 216 466	0	0	0
- Bruk av sjølvkostfond	0	0	0	0	0
Kalkulert renteinntekt sjølvkostfond		8 454		0	0
Sjølvkostfond 31.12 (inkl. rente på fond)	0	1 224 920	0	0	0

For ytterlegare detaljar sjå note nr. 14 Sjølvkost.

1.5 Resultatvurdering

1.5.1 Driftsresultat og nivå

For å kunne nå kommunen sine overordna mål er det viktig med økonomisk kontroll og handlefriheit, både i dag og i framtida. Hovudinndelinga er gjort i forhold til kva nøkkeltall som seier noko om økonomisk handlefriheit og kva som seier noko om økonomisk kontroll.

Handlingsreglar

I årsbudsjett og økonomiplan 2020 – 2023 har Sunnfjord kommune vedteke følgjande handlingsreglar for Sunnfjord kommune for 2020:

- Netto driftsresultat i % av driftsinntekter på 1,25 %
- Langsiktig gjeld i % av driftsinntekter på 130 %. Nye låneopptak (utanom Husbanken) skal ikkje overstige avdragsutgiftene.
- Disposisjonsfond i % av driftsinntekter på 5,8 %

Måltal	Rekneskap 2020	Budsjett 2020
Netto driftsresultat i % av driftsinntekter	0,63 %	1,25 %
Langsiktig gjeld i % av driftsinntekter	111,4 %	100 % *
Disposisjonsfond i % av driftsinntekter	4,6 %	5,8 %

*Endra definisjon av lånegjeld medførte korrigerings av måltal frå 130 % til 100 % av driftsinntektene.

Kommentar til avvik mellom handlingsreglar og måltal for 2020:

- Netto driftsresultat skulle vore 26,5 mill. kroner for å oppnå eit netto driftsresultat i % av driftsinntekter på 1,25 %. Meirforbruk i drifta spesielt innan omsorgs-sektoren forklarar eit svakare netto driftsresultat.
- Langsiktig gjeld i % av driftsinntekter blir positivt påverka både av lågare låneopptak enn betalt avdrag, og av auke i driftsinntekter. Likevel er vi over måltal på 100 % av driftsinntektene. Unyttå lånemidlar er redusert gjennom året og forklarar auken i langsiktig gjeld. Nye låneopptak (utanom Husbanken) utgjjer totalt 92,6 mill. kroner i 2020. Betalt avdrag på lån utgjjer 94,7 mill. kroner.
- Disposisjonsfondet er redusert frå 103 til 96,4 mill. kroner i 2020. Samtidig har driftsinntektene auka. Det medfører at handlingsregel om disposisjonsfond på 5,8 % ikkje er oppnådd.

Økonomiske nøkkeltal

Førebelse KOSTRA-tal viser at Sunnfjord kommune har høgare frie inntekter per innbyggjar enn KOSTRA gruppa og landet utanom Oslo. Vi er ein samanslått kommune som får behalde inntektene frå dei 4 gamle kommunane i 15 år, før inndelingstilskotet på 62,5 mill. kroner vert trappa ned over 5 år.

Netto driftsresultat i % av driftsinntektene korrigert for bruk og avsetjing av bundne/øyremerka midlar utgjer eit negativt resultat på -0,11 %. Dette er eit svakt netto driftsresultat for Sunnfjord kommune i 2020.

Løn og sosiale utgifter utgjer 64,4 % av driftsinntektene. Sunnfjord kommune skil seg ikkje frå snittet av andre kommunar på dette område.

Rente- og avdragsutgifter utgjer 6,5 % av driftsinntektene. Gjennomsnittleg lånerente i 2020 er 1,25 %. Det er svært lågt og med forventning om auka lånerente i åra framover vil renteutgiftene i % av driftsinntektene måtte aukast. 1 %-poeng auke i rentenivået vil medføre auke i årleg rentekostnad på 18,1 mill. kroner. I løpet av mars 2020 vart styringsrenta redusert med 1,25 %-poeng. Dette låge rentenivået skulle isolert sett gitt eit betre netto driftsresultat for kommunen i 2020.

Arbeidskapitalen er omtalt i kapittel 1.8.5, og er vurdert til å vere tilfredsstillande.

1.6 Finans og gjeld

Kommunelova slår fast at kommunen skal forvalte gjeld og finansielle midlar på ein slik måte at den økonomiske handleevna blir ivaretatt over tid. Kommunen si gjeld påverkar økonomien og difor er det viktig å ha kunnskap om korleis gjelda er samansett, eigenskapane ved ulike finansprodukt og risikoen gjeldsporteføljen er utsatt for.

Finans- og gjeldsforvaltninga har som overordna formål å sikre ei rimeleg avkastning og stabile og låge netto finansieringskostnader for kommunen sine aktiviteter innanfor definerte risikorammer. [Reglement for finans- og gjeldsforvaltninga](#) vart vedtatt av kommunestyret den 29.10.2020.

1.6.1 Styringsrente og marknaden det siste året

Styringsrenta frå Norges Bank påverkar i første rekke bankane sine innskots- og utlånsrenter. Markedsrenta frå bankane påverkar i sin tur kronekursen, prisane på verdipapir, bustadprisar og etterspørselen etter lån, forbruk og investeringar. Endringar i styringsrenta verkar med andre ord styrande for mange viktige størrelsar i økonomien, derav namnet styringsrente.

I løpet av mars vart styringsrenta redusert med til saman 1,25 prosentpoeng. Seinare på våren vart den satt til null prosent for første gang i norsk historie. Det dramatiske og raske fallet i styringsrenta vitnar om det sjokket som traff den globale økonomien våren 2020.

Den samla aksjemarknaden stupte i vår, men tok seg kraftig opp att mot slutten av året. Den viktigaste drivaren bak oppgangen var nyheitene om covid-19-vaksinene frå Pfizer-BioNTech, Moderna, AstraZenica, og no seinast Johnson & Johnson. Håpet om ei normalisering vart også understøtta av at Joe Biden vann presidentvalet i USA.

Optimismen ein såg mot slutten av 2020 har avtatt ved starten av 2021. Begrensa kapasitet i forhold til dei enorme mengdene med vaksiner som skal produserast på kort tid er noko av forklaringa. Marknaden er framleis prega av stor usikkerheit. Spesielt i forhold til korleis smittesituasjonen utviklar seg i ulike land, og når ein kan vente ein normaltilstand.

1.6.2 Midlar som skal forvaltast med låg risiko og høg likviditet

Forvaltning av likviditet med låg risiko og høg likviditet skal sikre at kommunen kan betale sine utgifter ved forfall og samtidig få tilfredsstillande avkastning. Kommunen skal til ei kvar tid ha ein tilgjengeleg driftslikviditet som minst er like stor som forventta likviditetsbehov dei neste 30 dagane. Forvaltninga skal minimun oppnå avkastning tilsvarande innskotsrente på hovudbankavtalen.

Forvaltninga blir ivaretatt gjennom hovudbankavtalen og kassakredittlån som kommunen har med Sparebanken Sogn og Fjordane. Kommunestyret fattar vedtak om kassakredittlån i samband med årsbudsjettet. For 2020 har kassakredittlån ei

øvre ramme 100 mill. kroner. Lånet sikrer naudsynt driftslikviditet, har låg risiko og vert kunn nytte ved behov.

Tabellen under er henta frå balanserekneskapen, og viser kva postar under omløpsmidlar som skal forvaltast med låg risiko og høg likviditet.

B. Omlømidler	31.12.2020	01.01.2020
I. Bankinnskudd og kontantar	416 419 099	463 390 996
II. Finansielle omløpsmidler	186 510 357	175 097 924

Balanseposten for bankinnskott og kontantar, viser likviditetsmidlar kommunen har tilgjengeleg «her og no». Kommunen kan vurdere å plassere deler av dette i fond, framfor som bankinnskott.

Balanseposten for finansielle omløpsmidlar viser midlar som er plassert i aksjar og obligasjonar. Dette er midlar som forvaltast med ein lengre tidshorisont, men som kan gjerast disponibelt relativt raskt. Finansielle omløpsmidlar er beskrevet nærare i neste punkt.

1.6.3 Midlar som skal forvaltast med lang tidshorisont

Alle midlar ut over det som er berekna for driftslikviditet dei neste 48 månadar vert å rekne som midlar med lang tidshorisont. Forvaltninga har som formål å sikre ei langsiktig avkastning som kan bidra til å gje innbyggjarane i Sunnfjord kommune eit godt tenestetilbod.

Kommunen skal i si forvaltning ha ein låg til moderat risikoprofil. Risikospreiing får ein ved å fordele midlane på ulike produkt og verdipapir innanfor fleire aktiva- og risikoklassar.

Sunnfjord kommune hadde pr. 01.01.2020 plassert 175,1 mill. kroner i rentefond (62,2 %) og aksjefond (37,8 %), med ulike risikoklassar og krav til avkastning. Plasseringane er gjort av tre forskjellige fondsforvaltarar.

Etter eit kraftig verdifall i februar og mars, har dei plasserte midlane gitt god avkastning gjennom året. Avkastninga i 2020 vart 11 412 433 kroner, tilsvarande ei avkastning på 5 %, og 3,9 mill. kroner meir enn budsjettert.

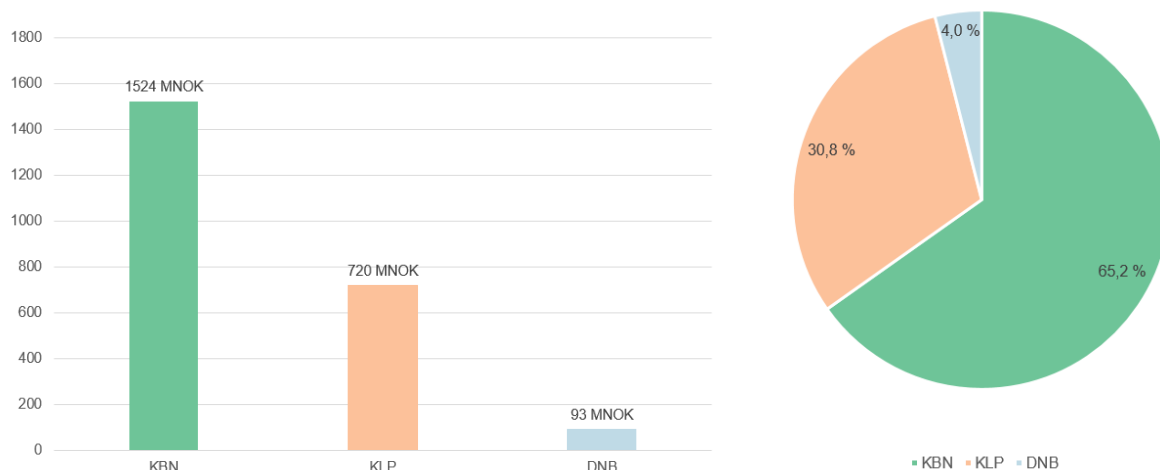
Tabellen viser verdiendringa gjennom året for plasserte midlar, fordelt på dei ulike fondsforvaltarane.

	Verdi 31.12.20	Verdi 01.01.20	Endring 2020
C Worldwide Asset management	83 269 157	77 348 468	5 920 689
DNB Kapitalforvaltning	76 973 932	72 379 034	4 594 898
Fondsforvaltning	26 267 268	25 370 422	896 846
Saldo/gevinst finansielle instrument	186 510 357	175 097 924	11 412 433

1.6.4 Forvaltning av kommunen si gjeld

Kommunen si gjeld påverkar økonomien og difor er det viktig å ha kunnskap om korleis gjelda er samansett, eigenskapane ved ulike finansprodukt og risikoen gjeldsporteføljen er utsatt for.

Den samla lånegjelda er fordelt mellom Kommunalbanken (KBN), KLP og DNB. Husbanken er ikkje med her og kjem i tillegg. Figurane viser fordelinga av lån mellom finansinstitusjonar i beløp og som prosent.

Dei viktigaste nøkkeltala knytt til gjeldsporteføljen i kommunen er gjort greie for under.

Total lånegjeld

31.12.2020	01.01.2020	Endring
2 359 049 150	2 361 742 269	- 2 693 119

Nøkkeltalet viser den samla lånegjelda i Sunnfjord kommune (utanom Husbanklån).

Reglement for finans og gjeldsforvaltninga seier at kommunestyret gjer vedtak om opptak av nye lån . Største lån skal ikkje overstige 20 % av den samla gjelda . I tillegg har ein vedtatt mål/handlingsregel om at netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter, skal være under 100 %. Lånegjelda utgjør 111,4 % av inntektene i 2020 og bryt dermed med målet i handlingsregelen.

Rentebindingstid

31.12.2020	01.01.2020	Endring
1,1 ÅR	0,74 ÅR	0,36 ÅR

Nøkkeltalet viser eit vekta gjennomsnitt av rentebindingstid for den samla låneporteføljen. Seier noko om renterisikoen. Det kan vere naturleg å sette eit tak på kor stor del av fastrentelån som kan forfalle kvart år, og samstundes sette band på gjennomsnittleg rentebindingstid, då det vil bidra til å redusere risikoen for svingingar i renteutgifter frå år-til år.

Gjennomsnittleg vekta rentebindingstid på samla renteberande gjeld, skal til ein kvar tid vere mellom 1 og 5 år, jf. Reglement for finans og gjeldsforvaltninga.

Rentebinding over 1 år (fastrente)

31.12.2020	01.01.2020	Endring
22,84 %	14,89 %	7,95 %

Nøkkeltalet viser del av låneporteføljen med rentebinding (fastrente).

Renterisikoen skal reduserast ved å spreie tidspunkt for renteregulering, jf. Reglement for finans og gjeldsforvaltninga.

Rentebinding under 1 år (flytande rente)

31.12.2020	01.01.2020	Endring
77,16 %	85,11 %	-7,95 %

Nøkkeltalet viser del av låneporteføljen som er utsatt for endringar i rentenivået. Altså alle lån med flytande rente (Nibor, p.t. rente), men også fastrentelån som går ut av rentebindinga det kommande året.

Låneopptak skal gjerast til gunstigaste vilkår i marknaden, jf. Reglement for finans og gjeldsforvaltninga.

Vekta gjennomsnittsrente

31.12.2020	01.01.2020	Endring
1,25 %	2,37 %	-1,12 %

Nøkkeltalet viser den vekta gjennomsnittsrenta av den totale lånegjelda (både flytande- og fastrentelån).

Styring av låneporteføljen skal skje ved å optimalisere låneopptak og rentebindingsperiode innanfor eit akseptabelt risikonivå, og med formål om å oppnå føreseieleg og lågast mogleg renteutgift, jf. Reglement for finans og gjeldsforvaltninga.

Kapitalbinding

31.12.2020	01.01.2020	Endring
12,63 ÅR	13,74 ÅR	-1,1 ÅR

Nøkkeltalet viser den gjennomsnittlige nedbetalingstida for alle lån. Portefølje med kapitalbinding under 1 år har stort kapitalbehov det kommande året. Portefølje med kapitalbinding over 5 år antas å ha ein «normal» forfallsstruktur.

Ingen krav til kapitalbinding i reglement for finans og gjeldsforvaltninga.

Kapitalbinding under 1 år

31.12.2020	01.01.2020	Endring
4,01 %	1,66 %	2,35 %

Nøkkeltalet viser kor stor del av porteføljen som kommer til forfall innan dei neste 12 månadane.

Lån som forfell skal ikkje overstige meir enn 20 % av den samla gjeldsporteføljen, jf. Reglement for finans og gjeldsforvaltninga.

Rentesensitivitet

31.12.2020	01.01.2020	Endring
kr 18 063 225	kr 19 850 935	-kr 1 787 710

Årleg rentekostnad ved 1 %-poeng auke i det generelle rentenivået.

Ingen konkrete krav til rentesensitivitet i reglement for finans og gjeldsforvaltninga, men er tatt omsyn til indirekte gjennom dei krav som er satt i forhold til risiko.

1.6.5 Lånegjeld kommunen garanterer for

Kommunen har overtatt garantiar for lånegjeld frå dei gamle kommunane. Tabellen under viser all lånegjeld kommunen garanterer for.

Garanti gitt overfor	Type garanti	Restgaranti	Opprinnelig garantiansvar/lån	Garantiens utløpstidspunkt	Godkjente garantier som ikke har begynt å løpe
Sunnf. Kyrkjelege fellesråd	Sjølvskuldnargaranti	27 483	201 580	2021	KLP
Sunnf. Kyrkjelege fellesråd	Sjølvskuldnargaranti	717 750	870 000	2045	KLP
Sunnf. Kyrkjelege fellesråd	Sjølvskuldnargaranti	860 000	1 280 000	2036	KLP
Sande barnehage	Sjølvskuldnargaranti	1 260 660	2 177 468	2031	Kommunalbanken
Alarmsentralen Sog og Fj.	Sjølvskuldnargaranti	88 846	604 000	2024	KLP
Gaular bustadstifting	Sjølvskuldnargaranti	5 700 308	8 905 450	2033	KLP
Sum		8 655 047	14 038 498		

Sunnfjord kyrkjelege fellesråd sine garantiar gjeld ombyggingar av kyrkjebygg i kommunen.

Sande barnehage sin garanti gjeld for bygging av barnehage.

Alarmsentralen i Sogn og Fjordane gjeld utstyr til sentralen.

Gaular bustadstifting sin garanti gjeld bygging av omsorgsbustadar i gamle Gaular kommune.

Kommunen sitt maksimale garantiansvar kan ikkje overstige 24,2 mill. kroner.

Garantiansvaret blir redusert i takt med nedbetalinga på lånet og opphøyrer etter 20 år med tillegg av inntil 2 år, jf. garantiforskrifta § 3.

1.7 Investeringar

Investeringsrekneskapen	Rekneskap 2020	Reg. budsjett 2020	Oppr. Budsjett 2020
Sum investeringsutgifter	257 402 964	602 805 910	174 375 000
Sum investeringsinntekter	- 236 590 778	- 551 030 448	- 147 375 000
Netto utgifter til vidareutlån	2 588 332	- 492 739	-
Sum overføring frå drift og netto avsetningar	- 23 400 518	- 51 282 723	- 27 000 000
SUM	-	-	-

Sum investeringsutgifter og sum investeringsinntekter i tabellen ovanfor viser at det i 2020 har vore høgare aktivitet enn opprinneleg budsjett. Budsjettet er revidert ved å ta inn tidlegare løyvingar i dei 4 gamle kommunane som ikkje er gjennomført før 2020. Tabellen viser at Sunnfjord kommune framleis har eit etterslep på investeringar, men at etterslepet er redusert gjennom høgare aktivitet i 2020 enn opprinneleg budsjett.

Investeringsrekneskapen for 2020 er gjort opp ved at alle utgifter er finansiert. Det er i 2020 brukt 88,1 mill. kroner i finansiering med bruk av lån, 83,9 mill. kroner i tilskot frå andre, 36,4 mill. kroner i kompensasjon for meirverdiavgift og 23,4 mill. kroner i overføring frå drift og netto avsetningar.

Tabellen nedanfor viser oversikt over dei største investeringsprosjekta i Sunnfjord kommune i 2020 målt i investeringsutgifter.

Prosjekt	Regnskap	Budsjett inkl. endring
170034 Fotballhall Skei	29 826 736	44 852 816
170002 Idrettshall Halbrend	26 850 171	33 564 496
170033 Fleirbrukshall Vassenden	26 166 327	26 166 327
170006 14 stk omsorgsbustadar Apotekargarden	20 353 860	34 290 000
170003 Bygstad idretts - og fritidspark	17 415 613	47 235 858
170046 Avlastingsbustad sentrum, Prestebøen 19	17 414 255	37 584 690
120001 IKT investering skule	7 930 840	14 770 953
170043 Tiltak Naustdal sjukeheim (uteområde)	7 522 547	12 889 517

Investeringsprosjekt på samla utgifter på 15 mill. kroner eller meir vert det lagt fram eigne saker til kommunestyret. Investeringsprosjekt med meirkostnad vert handtert med omdisponering av midlar frå andre prosjekt eller nye løyvingar.

Investeringsbudsjettet blir vedtatt pr prosjekt. Oversikt over alle prosjekt viser føringar på 80 prosjekt utan budsjett. Føringane summerer seg til 43 mill.

Forklaring:

- 14 prosjekt på totalt 16,3 mill. kroner gjeld utgifter i samband med mottekne rasmidlar Jølster.
- 5 prosjekt på totalt 7,3 mill. kroner gjeld rekneskapsføring av momskompensasjon på kommunal veg i Førdepakken
- 2 prosjekt på totalt 5,9 mill. kroner er utgifter i samband med mottekne eksterne midlar
- 8 prosjekt på totalt 4,3 mill. kroner gjeld forskotering jf. utbyggingsavtale
- 2 prosjekt på totalt 2,4 mill. kroner gjeld politisk vedtekne prosjekt der budsjett ikkje er innlagt i økonomisystem
- 3 prosjekt på totalt 2,3 mill. kroner gjeld restmidlar kommunereform
- 6 prosjekt på totalt 1,7 mill. kroner gjeld spelemiddel-prosjekt
- 31 prosjekt på totalt 1,4 mill. kroner gjeld justeringsavtale – moms for private utbyggerar
- 2 prosjekt på totalt 0,8 mill. kroner gjeld SySIKT prosjekt der kostnad vert fordelt på samarbeidskommunar
- 5 prosjekt på totalt 0,8 mill. kroner gjeld kjøp og sal av areal/tomter
- 2 prosjekt på totalt 0,5 mill. kroner gjeld meirforbruk

Oppsummert er investeringsprosjekt kostnadsført i samsvar med avtale, eksterne midlar og vedtak. Det er målsetjing om at i rekneskap for 2021 så er omfang av prosjekt utan budsjett redusert vesentleg.

1.8 Eigenkapital og likviditet

1.8.1 Disponibel kapital

Fond og overskot	31.12.2020	01.01.2020
Disposisjonsfond	96 432 680	103 006 572
Bundne driftsfond	107 191 007	106 740 463
Mindreforbruk i driftsrekneskapet	-	34 397 783
Sum	203 623 687	244 144 818
Ubundne investeringsfond	75 365 193	65 695 991
Bundne investeringsfond	67 474 003	51 888 557
Udekka beløp i investeringsrekneskapet	- 914 910	- 6 087 073
Sum	141 924 286	111 497 475
Oppspart kapital	345 547 973	355 642 293
Av dette bundne fond	173 750 100	186 939 730
Frie fond	171 797 873	168 702 563
<i>Disposisjonsfond i % av driftsinntekter</i>	<i>4,6 %</i>	<i>4,9 %</i>
<i>Frie fond i % av driftsinntekter</i>	<i>8,1 %</i>	<i>8,0 %</i>

Sunnfjord kommune har disponibel oppspart kapital på totalt 355,6 mill. kroner ved oppstart av kommunen 01.01.2020. Av total oppspart kapital utgjør 168,7 mill. kroner frie fond som kommunestyret fritt kan disponere.

Ved utgangen av 2020 er disponibel oppspart kapital redusert med 10,1 mill. kroner til 345,5 mill. kroner. Av total oppspart kapital utgjør 171,8 mill. kroner frie fond som kommunestyret fritt kan disponere.

Sunnfjord kommune har etablert en handlingsregel om å halde disposisjonsfondet på 5,8 % av driftsinntekter gjennom perioden 2021-2024. Ved utgangen av 2020 er disposisjonsfond 4,6 % av driftsinntektene. Bruk av fondet sammen med auke i driftsinntekter gjør til at vi ligger noko under handlingsregelen.

1.8.2 Frie fond

Frie fond utgjør disposisjonsfond og ubundne investeringsfond. Disse midlene kan kommunestyret bruke til alle formål. Disposisjonsfond er midler kommunen fritt kan disponere både til drifts- og investeringsformål, medan ubundne investeringsfond er avgrensa til finansiering av alle investeringsformål.

Bruk og avsetjing til disposisjonsfond i 2020 er forklart i tabell nedanfor:

Disposisjonsfond	Beløp
Pr. 01.01.2020	103 006 572
Avsetnad til disposisjonsfond i drift	34 397 783
Bruk av disposisjonsfond i drift	- 40 971 675
Pr. 31.12.2020	96 432 680

Avsetnad til disposisjonsfond i 2020 gjeld rekneskapsmessig mindreforbruk i kommunane Gaular, Naustdal, Førde og Jølster for 2019 disponert ved handsaming av årsrekneskap i 2020. Bruk av disposisjonsfond i 2020 gjeld oppattbudsjettering av unytta finansiering frå dei gamle kommunane på 26,3 mill. kroner, oppattbusjettering av unytta tilskotsmidlar frå Førde kommune på 10,8 mill. kroner og 3,5 mill. kroner for å mellombels finansiere retakseringsprosjekt eigedomsskatt i 2020.

1.8.3 Bufferfond

Bufferfond inngår i summen som utgjør disposisjonsfond. Fondet har som funksjon å kunne møte situasjoner med negativt resultat ut fra svingingar på finansinvesteringar.

Bufferfond	2020
Avkastning/ indeksregulering	-
Dekning underskot/ strykningar	-
Saldo 31.12.2020	16 100 000

Det er ikkje føreteke avsetjingar eller bruk av fondet i 2020. Saldo på bufferfond er derfor uendra frå 01.01.2020 på 16,1 mill. kroner pr. 31.12.2020.

Målet er at bufferfondet for finansinvesteringane skal utgjere 10 % av plasserte midlar, som var 18,6 mill. kr pr. 31.12.2020. Det bør derfor setjast av ytterlegare 2,5 mill. kroner til bufferfondet basert på verdien av plasserte midlar pr. 31.12.2020.

1.8.4 Bundne driftsfond

Bundne driftsfond er midlar kommunen skal disponere til formålet midlane er bundne til. Det kan vere øyremerka tilskot eller overskot på tenesteområde med sjølvkost.

Bunde fond - formål	Bokført verdi 01.01.	Avsetning	Bruk	Bokført verdi 31.12.
Bundne driftsfond	-102 336 958	-26 456 954	29 582 214	99 211 699
Sjølvkostfond	-4 403 505	-4 007 686	431 883	7 979 308
Sum	-106 740 463	-30 464 640	30 014 097	107 191 007
Bundne investeringsfond	51 888 557	32 256 040	-16 670 594	67 474 003

Bundne driftsfond utgjorde 106,7 mill. kroner pr. 01.01.2020. Bruk og avsetning utgjør ca. 30 mill. kroner kvar. Bundne driftsfond utgjør 107,2 mill. kroner pr. 31.12.2020.

Bruk av fond omfattar rasmidlar til Jølster og bruk av mottatt reformstøtte. Det er på sjølvkostområdet brukt av fondet til feiarvesenet.

Under sjølvkostområdet er det gjort avsetning til avløpsnett og innsamling av avløpsvatn på ca. 2,8 mill. kroner.

Avsetning til bundne driftsfond er reformstøtte, mottatt tilskot for breiband (Viksdalen) og grunnskule (mottatt tilskot som blir brukt i 2021).

Notane gjev meir detaljert oversikt over bruk og avsetning til fond.

1.8.5 Likviditet

Arbeidskapitalen til kommunen viser kor likvid kommunen er. Vidare gjev endringar i arbeidskapitalen uttrykk for utviklinga i kommunen si betalingsevne.

	01.01.2020	31.12.2020
Omløpsmidlar (utan premieavvik)	770 212 617	767 028 983
Kortsiktig gjeld (utan premieavvik)	256 024 378	271 819 434
Arbeidskapital (utan premieavvik)	514 188 239	495 209 549
Endring		- 18 978 690
Unytta lånemidlar	245 195 791	250 286 771
Endring		5 090 980
<i>Arbeidskapital utan premieavvik i % av bruto driftsinntekter</i>	<i>24,3 %</i>	<i>23,4 %</i>
<i>Unytta lånemidlar i % av brutto driftsinntekter</i>	<i>11,6 %</i>	<i>11,8 %</i>

Arbeidskapitalen til Sunnfjord kommune utgjer ca. 500 mill. kroner. I tillegg kjem unytta lånemidlar på ca. 250 mill. kroner. Endring i arbeidskapital gjennom 2020 er negativ med 19 mill. kroner medan endring i nytta lånemidlar er positiv med 5,1 mill. kroner.

Likviditeten vert vurdert til å vere tilfredsstillande.

Sunnfjord kommune har ikkje nytta kassakreditt i 2020.

1.8.6 Premieavvik

Sunnfjord kommune fører årleg samla pensjonskostnad bestående av netto pensjonskostnad, administrasjonskostnader og avskrivning av tidlegare års premieavvik. Kvar år oppstår eit premieavvik på grunn av forskjell mellom netto pensjonskostnad og årets premieinnbetaling. Sunnfjord kommune avskriv dette premieavviket over 7 år. Pr. 31.12.2020 har Sunnfjord kommune eit premieavvik på 92,5 mill. kroner. I tillegg kjem arbeidsgjevaravgift av premieavviket. Det vil seie at Sunnfjord kommune har betalt premie til pensjonsleverandørar på 92,5 mill. meir enn det som er utgiftsførast i rekneskapen. Dette skal utgiftsførast i rekneskapen med 1/7 dei næraste 7 åra. Premieavviket svekker likviditeten til Sunnfjord kommune.

1.9 Overordna KOSTRA-tal

Nøkkeltall	Enhet	Sunnfjord	Kostragruppe 09	Landet uten Oslo
		2020	2020	2020
Netto driftresultat i prosent av brutto driftsinntekter	prosent	0,7	1,8	2,4
Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter	prosent	23,7	22	23,1
Netto renteeksponering i prosent av brutto driftsinntekter	prosent	74,6	60,6	54,6
Langsiktig gjeld ex pensjonsforpliktelser i prosent av brutto driftsinntekter	prosent	124,7	132,7	124,4
Frie inntekter per innbygger	kr	63435	57165	59028
Fri egenkapital drift i prosent av brutto driftsinntekter	prosent	4,6	10,3	11,7
Brutto investeringsutgifter i prosent av brutto driftsinntekter	prosent	11,4	16,8	15,9

TABELL OVANFOR VISER FØREBELSE KOSTRA-TAL PUBLISERT 15. MARS. SSB HAR MELDT OM FEIL I BEREKNINGAR OG NYE OPPDATERTE TAL 26. MARS. ÅRSRAPPORT VIL VISE OPPDATERTE TAL.

KOSTRA nyttar konserntal, dvs. dei i tillegg til kommunen sine tal legg til kommunen sin del av interkommunale selskap, kommunale føretak og interkommunale samarbeid. Det kan derfor vere mindre avvik mellom KOSTRA-tal og tal omtalt i av årsmeldinga.

Kommentar til tabell ovanfor:

- Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter utgjer 0,7 % for Sunnfjord kommune. Dette er eit svakare resultat enn både kommunegruppa og landet utanom Oslo.
- Arbeidskapital ex. premieavvik i % av brutto driftsinntekter utgjer 23,7 % for Sunnfjord kommune. Dette er same nivå som både kommunegruppa og landet utanom Oslo.
- Netto renteeksponering i % av brutto driftsinntekter utgjer 74,6 % for Sunnfjord kommune. Sunnfjord kommune er meir renteeksponert enn både KOSTRA gruppa og landet utanom Oslo. Dette gir ein indikasjon på at Sunnfjord kommune er noko meir sårbar for endringar i rentenivå enn samanliknbare kommunar.
- Langsiktig gjeld i % av brutto driftsinntekter utgjer 124,7 % for Sunnfjord kommune. Dette er lågare enn KOSTRA gruppa og same nivå som landet utanom Oslo. Handlingsregel om ikkje å auke lånegjelda gir effekt.
- Frie inntekter per innbyggjar utgjer 63.435 kroner for Sunnfjord kommune. Det er høgare enn både KOSTRA gruppa og landet utanom Oslo. Vidareføring av inntektsnivå frå 4 samanslåtte kommunar forklarar at vi ligg høgare.
- Fri eigenkapital drift i % av brutto driftsinntekter (disposisjonsfond) utgjer 4,6 % for Sunnfjord kommune. Dette er lågare enn både KOSTRA gruppa og landet utanom Oslo.
- Brutto investeringsutgifter i % av brutto driftsinntekter utgjer 11,4 % for Sunnfjord kommune. Dette er lågare enn KOSTRA gruppa og landet utanom Oslo.

Utfyllande omtale og analyse av KOSTRA-tal vil kome i eiga KOSTRA-analyse for 2020 og i årsrapport for Sunnfjord kommune 2020.

1.10 Hovudoversikter

Fullstendig oversikt over hovudoversikter til rekneskapen 2020 framgår av årsrekneskap og notar til rekneskapen 2020.

1.10.1 Driftsrekneskap

Økonomisk oversikt - drift §5-6	Rekneskap 2020	Budsjett inkl. endring	Årsbudsjett
Driftsinntekter			
1 Rammetilskudd	761 751 723	766 784 178	742 584 178
2 Inntekts- og formuesskatt	630 394 155	618 961 822	636 561 822
3 Eiendomsskatt	73 477 311	75 253 000	75 253 000
4 Andre skatteinntekter	6 160 287	-	-
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	74 563 642	73 291 200	79 079 753
6 Overføringer og tilskudd fra andre	309 223 773	184 827 676	172 088 345
7 Brukerbetalinger	75 165 659	75 096 227	71 963 227
8 Salgs- og leieinntekter	186 598 489	185 482 784	184 698 482
9 Sum driftsinntekter	2 117 335 040	1 979 696 887	1 962 228 807
Driftsutgifter			
10 Lønnsutgifter	1 111 705 362	1 056 098 048	1 043 004 022
11 Sosiale utgifter	251 242 095	272 659 157	282 339 215
12 Kjøp av varer og tjenester	499 001 605	413 476 888	394 890 662
13 Overføringer og tilskudd til andre	143 223 273	130 432 341	116 365 667
14 Avskrivninger	124 737 235	124 737 235	-
15 Sum driftsutgifter	2 129 909 571	1 997 403 669	1 836 599 566
16 Brutto driftsresultat	- 12 574 531	- 17 706 782	125 629 241
Finansinntekter			
17 Renteinntekter	9 068 188	14 745 253	15 758 000
18 Utbytter	18 080 099	27 702 840	27 702 840
19 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	11 412 433	7 498 000	-
20 Renteutgifter	42 755 793	61 782 713	62 282 713
21 Avdrag på lån	94 661 431	80 916 437	80 916 437
22 Netto finansutgifter	- 98 856 505	- 92 753 057	- 99 738 310
23 Motpost avskrivninger	124 737 235	124 737 235	-
24 Netto driftsresultat	13 306 199	14 277 396	25 890 931
Disp. eller dekning av netto driftsresultat:			
25 Overføring til investering	- 53 827 330	- 55 658 140	- 26 300 000
26 Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	- 450 544	409 069	409 069
27 Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	6 573 892	6 573 892	-
28 Bruk av tidligere års mindreforbruk	34 397 783	34 397 783	-
28 Dekning av tidligere års merforbruk	-	-	-
29 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsres	- 13 306 199	- 14 277 396	- 25 890 931
30 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-	-	-

1.10.2 Investeringsrekneskap

Bevilgningsoversikt - invest. (regnskap), §5-5, 1. ledd	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett
1 Investeringer i varige driftsmidler	247 636 219	596 420 009	171 275 000
2 Tilskudd til andres investeringer	1 046 545	3 285 901	-
3 Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	6 494 028	3 100 000	3 100 000
4 Utlån av egne midler	530 000	-	-
5 Avdrag på lån	1 696 172	-	-
6 Sum investeringsutgifter	257 402 964	602 805 910	174 375 000
7 Kompensasjon for merverdiavgift	36 398 638	79 997 700	23 804 000
8 Tilskudd fra andre	83 934 897	107 597 865	20 155 000
9 Salg av varige driftsmidler	22 095 438	62 548 878	22 500 000
10 Salg av finansielle anleggsmidler	2 902 000	2 900 000	-
11 Utdeling fra selskaper	-	-	-
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler	3 134 000	-	-
13 Bruk av lån	88 125 807	297 986 005	80 916 000
14 Sum investeringsinntekter	236 590 778	551 030 448	147 375 000
15 Videreutlån	59 343 933	59 507 261	50 000 000
16 Bruk av lån til videreutlån	59 836 672	60 000 000	50 000 000
17 Avdrag på lån til videreutlån	22 000 256	-	-
18 Mottatte avdrag på videreutlån	18 919 185	-	-
19 Netto utgifter videreutlån	2 588 332	- 492 739	-
20 Overføring fra drift	53 827 330	55 658 140	26 300 000
21 Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	- 15 585 446	6 784 550	-
22 Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	- 9 669 203	- 5 987 804	700 000
23 Dekning av tidligere års udekket beløp	- 5 172 163	- 5 172 163	-
24 Sum overføring fra drift og netto avsetninger	23 400 518	51 282 723	27 000 000
25 Fremført til inndekning i senere år(udekket beløp)	0	0	0

1.10.3 Balanserekneskap

Oversikt - Balanserekneskapen §5-8	31.12.2020	01.01.2020
EIENDELER		
A. Anleggsmidler	6 551 399 938	6 222 635 997
I. Varige driftsmidler	3 371 089 773	3 261 868 551
1. Faste eiendommer og anlegg	3 290 648 793	3 184 594 122
2. Utstyr, maskiner og transportmidler	80 440 980	77 274 428
II. Finansielle anleggsmidler	960 393 252	918 841 875
1. Aksjer og andeler	620 212 597	616 220 569
3. Utlån	340 180 656	302 621 306
IV. Pensjonsmidler	2 219 916 912	2 041 925 571
B. Omløpsmidler	873 915 272	863 123 557
I. Bankinnskudd og kontanter	416 419 099	463 390 996
II. Finansielle omløpsmidler	186 510 357	175 097 924
1. Aksjer og andeler	186 510 357	175 097 924
III. Kortsiktige fordringer	270 985 816	224 634 637
1. Kundefordringer	61 410 640	131 723 697
2. Andre kortsiktige fordringer	102 688 887	-
3. Premieavvik	106 886 289	92 910 940
Sum eiendeler	7 425 315 210	7 085 759 553
EGENKAPITAL OG GJELD		
C. Egenkapital	2 165 840 800	1 809 772 339
I. Egenkapital drift	203 623 687	244 144 818
1. Disposisjonsfond	96 432 680	103 006 572
2. Bundne driftsfond	107 191 007	106 740 463
4. Mindreforbruk i driftsregnskapet	-	34 397 783
II. Egenkapital investering	141 924 286	111 497 475
1. Ubundet investeringsfond	75 365 193	65 695 991
2. Bundne investeringsfond	67 474 003	51 888 557
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet	- 914 910	- 6 087 073
III. Annen egenkapital	1 820 292 827	1 454 130 046
1. Kapitalkonto	1 818 065 745	1 451 902 964
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift	2 227 083	2 227 083
D. Langsiktig gjeld	4 984 902 192	5 017 210 052
I. Lån	2 701 760 955	2 667 065 355
1. Gjeld til kredittinstitusjoner	2 609 162 127	2 667 065 355
3. Sertifikatlån	92 598 828	-
II. Pensjonsforpliktelse	2 283 141 237	2 350 144 697
E. Kortsiktig gjeld	274 572 218	258 777 162
I. Kortsiktig gjeld	274 572 218	258 777 162
1. Leverandørgjeld	70 719 617	-
2. Likviditetslån	-	812 121
4. Annen kortsiktig gjeld	201 099 817	255 212 257
5. Premieavvik	2 752 784	2 752 784
Sum egenkapital og gjeld	7 425 315 210	7 085 759 553
F. Memoriakonti	251 209 763	246 683 231
I. Ubrukte lånemidler	250 286 771	245 195 791
II. Andre mem oriakonti	922 992	1 487 440
III. Motkonto for mem oriakontiene	- 251 209 763	- 246 683 231

2 Måloppnåing

Sunnfjord kommune rapporterer i denne årsmeldinga første driftsåret i ny kommune. Kommuneplanen sin samfunnsdel og arealdel er det starta arbeid med i 2020, men desse er ikkje ferdigstilt ved utgangen av 2020 og har derfor ikkje vore retningsgivande for styringa av Sunnfjord kommune i 2020.

Intensjonsavtale

Kommunane Gaular, Naustdal, Førde og Jølster vedtok i juni 2015 intensjonsavtale for Sunnfjord kommune. Intensjonsavtalen er lagt til grunn for utarbeiding av årsbudsjett og økonomiplan 2020 - 2023:

Hovudmål:

- Sikre gode tenester med høg kvalitet for innbyggerane
- Vere drivkraft og fylkessenter for Sogn og Fjordane

Delmål:

- Skipe ein livskraftig og attraktiv kommune som sikrar god folketalsvekst.
- Legge til rette for samfunnsutvikling og skape attraktive bu, arbeids- og fritidsområde i alle delar av kommunen
- Styrke folkevald styring, brei deltaking og involvering
- Bygge ein kompetent, effektiv og attraktiv kommuneorganisasjon med gode fagmiljø.

Det føreligg ikkje pr. i dag gode styringsdata som rapporterer måloppnåing i intensjonsavtala for 2020. Vi vil i 2021 starte opp med systematiske brukarundersøkingar og medarbeidarundersøking. I tillegg vil vi rapportere KOSTRA-analyse av kommuneøkonomien og kvalitetsanalyse gjennom Kommunebarometeret når desse føreligg i 2021. I årsrapport 2020 for Sunnfjord kommune er samfunn, medverknad og måloppnåing omtalt meir detaljert.

I 2020 er det etablert visjon og verdiar for administrasjonen i Sunnfjord kommune. Vidare er det utarbeidd etiske retningslinjer. Dette er omtalt i kapittel 3 i årsmeldinga.

Arbeidet med etablering av internkontroll/ eigenkontroll i Sunnfjord kommune er omtalt i kapittel 5.

Tabell nedanfor viser befolkningsprofil ved utgangen av 2020:

Nøkkeltall	Enhet	Sunnfjord	Kostragruppe 09	Landet uten Oslo
		2020	2020	2020
Innbyggere	antall	22020	665929	4694359
Fødte per 1000 innbyggere	per 1000	9,9	9,3	9,3
Døde per 1000 innbyggere	per 1000	6,6	7,4	7,8
Netto innflytting	antall	-81	1571	13135
Andel skilte og separerte 16-66 år	prosent	7,7	12,9	10,5
Andel enslige innbyggere 80 år og over	prosent	56,1	59,6	60,7
Registrerte arbeidsledige i prosent av befolkningen i alderen 15-74 år	prosent	1,3	2,4	2,4
Andel innvandrerbefolkning	prosent	10,6	14,2	16,2

3 Etikk

Etikk står sentralt i arbeidet med å skape tillit mellom kommunen og innbyggjarar. Høg etisk standard skal ligge til grunn for alt arbeid i Sunnfjord kommune. Det siste året har vi arbeid med dette på fleire måtar.

Visjon og verdier

Vi har utarbeidd ein visjon for administrasjonen i Sunnfjord kommune: *Saman blir vi drivande gode*. Verdiane vi skal styre etter er: *Engasjert, Inkluderande og Nær*. Arbeidet med visjon og verdier var eit av dei første utviklingstiltaka vi starta med.

Gjennom ein omfattande prosess vart det sett fokus på etisk åtferd og korleis vi vil ha det i den nye kommunen. Verdier som «alle» er kjende med kan vere til hjelp når etiske dilemma oppstår, samstundes som det bidrar til å skape gode haldningar og kultur.

Etiske retningslinjer

Kommunedirektøren oppnemnde ei arbeidsgruppe som skulle utarbeide etiske retningslinjer for Sunnfjord kommune. Desse er no ferdige etter ein omfattande prosess i mellom anna leiarsamlingar. Planen er å få politisk aksept for dei etiske retningslinjene og få implementert dei i organisasjonen på ein god måte i løpet av 2021. Einingane skal rapportere om fokuset på etikk i årsrapporten, og etikk vil også vere eit eige kontrollspørsmål i medarbeidarsamtalen med einingsleiarane.

Rettesnora

Sunnfjord kommune har utarbeidd eit omfattande elektronisk eigenkontrollsystem, Rettesnora. Dette er eigd av kommunedirektøren, som leiatar på alle nivå får fortløpande opplæring i, og er pålagde å nytte og dokumentere eigenkontrollarbeide på sitt område i:

- *Dokumentstyringsmodulen* sikrar lett tilgjengeleg, kvalitetssikra og godkjente rutine- og prosedyreverk for heile organisasjonen, mellom anna for økonomi- og rekneskapsområdet, eigenkontroll, delegasjon og fullmakter. Her ligg også varsling av kritikkverdige tilhøve, avvik og risikovurderingar.

- *Avviksmodulen* opnar for lågterskel tilbakemelding frå tilsette til overordna om tilhøve som er feil, eller som bør sjåast nærare på for å redusere risiko.
- *Riskomodulen* blir nytta til å risikovurdere potensielt uønskte framtidige hendingar.
- *Varslingsmodul* der alle tilsette, også anonymt, kan varsle kommunedirektøren direkte om kritikkverdige tilhøve, som underslag, mobbing, trakassering, korrupsjon eller brot på etikkreglementet.

Reglement for økonomi, finans- og gjeldsforvaltning

Kommunestyret vedtok 11.12.2019 økonomireglement for Sunnfjord kommune. Formål med reglementet er å sikre effektiv og forsvarleg økonomistyring.

Reglement for finans- og gjeldsforvaltning, vart vedtatt i kommunestyret den 29.10.2020. Reglementet skal sikre at kommunen forvaltar finansielle midlar og gjeld på ein måte som ikkje inneberer vesentleg finansiell risiko, mellom anna slik at betalingsforpliktingar kan innfriast ved forfall.

Risiko for mislighald

Prosessar for å identifisere og handtere risiko for mislighald er godt innarbeid i organisasjonen gjennom fleire år. Hausten 2019 og vinteren 2020 vart det gjennomført eit omfattande obligatorisk opplæringsprogram for einingsleiarane i den nye kommunen.

Rutinar for tilvising skal sikre at ikkje same person gjer avtalar, kjøper inn, attesterer og tilviser.

Elektronisk handelsløysing hjelper til med å formalisere og sikre gode innkjøpsprosessar. Vi fokuserer på at einingane nyttar dei framforhandla rammeavtalane innanfor denne løysinga.

I det administrative delegasjonsreglementet går det fram at fullmakt til å inngå kontraktar for einingsleiarar er avgrensa til kontraktar med ein avtalesum under 250 000 kroner. Kommunedirektøren/kommunalsjef skal orienterast om innkjøp større enn 100 000 kroner.

Eininga rekneskap og løn utøver kontrollfunksjonen gjennom stikkprøver. Eit moderne økonomisystem bygger opp om dette og gjer kontrollen enklare.

4 Likestilling

4.1 Tilsette i einingane

Tabellen under viser årsverk, tal tilsette og kjønnsfordelinga i kommunen sine einingar pr. 31.12.2020:

(Det vil seie tilsette i alle stillingar som har eit løna arbeidsforhold til kommunen i samsvar med Hovudtariffavtalen (HTA), og som mottok løn i Sunnfjord kommune 31.12.2020 herunder også løna permisjon).

Sektor	Eining	Tal årsverk	Tal tilsette	Tal tilsette kvinner	Tal tilsette menn
Leiing	Overordna leiing	8	8	4	4
Stab	Fagutvikling	20,3	21	14	7
Stab	Kommuneadvokaten	1	1		1
Stab	Næring og samfunnsutvikling	2	2		2
Stab	Personal	9	10	8	2
Stab	Tillitsvalde/verneombod	6,3	9	8	1
Stab	Rekneskap og løn	14,8	15	12	3
Stab	Service	26,05	30	28	2
Stab	SysIKT	19	19	3	16
Barnehage	Bygstad barnehage	16,27	18	15	3
Barnehage	Halbrend barnehage	15,2	17	15	2
Barnehage	Hatlehaugen barnehage	10,18	13	11	2
Barnehage	Holsen skule og barnehage	6,9	9	9	
Barnehage	Karstad skule og barnehage	2,56	4	4	
Barnehage	Langhaugane barnehage	21,3	23	16	7
Barnehage	Lunden barnehage	17,5	19	17	2
Barnehage	Nærleiken barnehage	25,49	25	22	3
Barnehage	Skei barnehage	17,6	21	18	3
Barnehage	Slåtdebakkane barnehage	10,7	12	12	
Barnehage	Solsida barnehage	29,49	33	28	5
Barnehage	Sunde barnehage	16,8	18	18	
Barnehage	Tusenfryd barnehage	14,4	17	15	2
Barnehage	Vevring skule og barnehage	2,62	4	4	
Barnehage	Vie barnehage	27,3	30	27	3
Barnehage	Vieåsen barnehage	17,2	19	17	2
Barnehage	Viksdalen barnehage	3,8	5	5	
Barnehage	Ytre Hafstad barnehage	17,1	19	16	3
Helse og sosial	Aktivitetseininga	33,79	45	39	6
Helse og sosial	Barnevernstenesta	26,1	27	21	6
Helse og sosial	Fysio- og ergoterapitenesta	19,95	21	18	3
Helse og sosial	Helsestasjonen	26,59	34	33	1
Helse og sosial	Legetenesta	33,92	52	37	15
Helse og sosial	NAV	21,2	22	17	5
Helse og sosial	Psykisk helse og rus	16,7	19	16	3

Sektor	Eining	Tal årsverk	Tal tilsette	Tal tilsette kvinner	Tal tilsette menn
Kultur og idrett	Bibliotek	7,71	15	14	1
Kultur og idrett	Idrett og friluftsliv	7,04	12	7	5
Kultur og idrett	Kultur og ungdom	11,52	17	9	8
Kultur og idrett	Kulturskolen	16,81	22	13	9
Omsorg	Bu- og avlastingstenesta	12,27	19	14	5
Omsorg	Butiltak psykisk helse	27,46	39	30	9
Omsorg	Førde bu- og miljøteneste, eining 1	19,98	24	18	6
Omsorg	Førde bu- og miljøteneste, eining 2	21,42	39	27	12
Omsorg	Førde bu- og miljøteneste, eining 3	20,49	34	18	16
Omsorg	Førde heimeteneste, eining 1	35,75	53	46	7
Omsorg	Førde heimeteneste, eining 2	35,86	52	41	11
Omsorg	Førde omsorgssenter, korttid	20,53	27	27	0
Omsorg	Førde omsorgssenter, langtid	28,82	44	42	2
Omsorg	Førde omsorgssenter, skjerma	26,37	42	39	3
Omsorg	Kjøkkentenesta	22,33	30	27	3
Omsorg	Naustdal bu- og miljøteneste	26,67	40	38	2
Omsorg	Naustdal heimeteneste	25,3	38	34	4
Omsorg	Naustdal omsorgssenter	21,44	34	33	1
Omsorg	Sande bu- og miljøteneste	20,98	27	18	9
Omsorg	Sande heimeteneste	16,54	18	18	0
Omsorg	Sande omsorgssenter	34,89	45	37	8
Omsorg	Skei bu- og miljøteneste	13,97	23	21	2
Omsorg	Skei heimeteneste	21,66	30	29	1
Omsorg	Skei omsorgssenter	26,03	44	42	2
Omsorg	Tildelingseininga	7,1	8	8	0
Omsorg	Vassenden heimeteneste	20,1	29	27	2
Skule	Bygstad skule	16,47	18	14	4
Skule	Flatene skule	36,12	39	34	5
Skule	Vaksenopplæring og integrering	17,77	23	15	8
Skule	Frøysland skule	3,72	5	3	2
Skule	Førde barneskule	38,17	43	33	10
Skule	Førde ungdomsskule	41,73	45	32	13
Skule	Halbrend skule	52,12	58	37	21
Skule	Holsen skule og barnehage	8,86	10	9	1
Skule	Karstad skule og barnehage	3,73	5	4	1
Skule	Naustdal skule	59	67	50	17
Skule	PPT	12,6	14	12	2
skule	Sande skule	42,67	48	35	13
Skule	Skei skule	25,67	30	26	4
Skule	Slåtten skule	49,61	62	40	22
Skule	Sunde skule	23,68	28	21	7
Skule	Vassenden skule	48,26	56	45	11
Skule	Vevring skule og barnehage	2,6	3	3	0

Sektor	Eining	Tal årsverk	Tal tilsette	Tal tilsette kvinner	Tal tilsette menn
Skule	Viksdalen skule	12,37	17	14	3
Teknisk og miljø	Areal- og byggesak	17,3	17	6	11
Teknisk og miljø	Brann og redning	12,5	74	1	73
Teknisk og miljø	Bygg- og eigedomsforvaltning	28,1	30	3	27
Teknisk og miljø	Landbruk og miljø	8,6	10	3	7
Teknisk og miljø	Reinhold og vaskeri	70,2	90	75	15
Teknisk og miljø	Teknisk drift	12,03	19	1	18
Teknisk og miljø	VAR	14,77	20	2	18

Merknad

⁽¹⁾ Sum tilsette totalt i Sunnfjord kommune samsvarar ikkje med summen av tal tilsette i alle einingane då det er fleire tilsette som arbeider i fleire sektorar og einingar og som såleis vert registrert fleire gongar.

Fordeling av årsverk og tilsette innanfor den respektive sektor er slik:

Sektor	Tal årsverk	Tal tilsette	Tal tilsette kvinner (K)	Tal årsverk K	Tal tilsette menn (M)	Tal årsverk M
Leiling	8	8	4	4	4	4
Staber	98,95	107	73	63,75	34	33,4
Skule	495,35	571	427	366,81	144	128,54
Barnehage	272,81	306	269	239,08	37	34,73
Helse- og sosial	178,25	220	181	150,42	39	27,83
Omsorg	505,96	739	634	440,26	105	65,7
Kultur og idrett	43,08	63	43	27,77	23	15,31
Teknisk og miljø	163,3	260	91	72,05	169	91,3
Sum	1766	2277	1722	1365	555	401

Tal årsverk fordelt på kjønn fordelar seg slik:

	Årsverk	Utgjer
Kvinner	1365	77%
Menn	401	23%
Alle	1766	

Uavhengig av sektor, så var det totalt 2181 personar tilsett i Sunnfjord kommune pr 31.12.2020.

Av desse var det 1658 kvinner (76%) og 523 menn (24%).

Nasjonale tal for kvinnedelen i kommunesektoren er 77% (2019). Sunnfjord kommune ligg såleis litt under gjennomsnittet.

Av kommunen sine 151 leiarar (kommunedirektør/kommunalsjefar/einingsleiarar/assisterande einingsleiarar) er 115 kvinner og 36 menn. Det utgjør ein kvinnedel på 76 %.

Når det gjeld einingsleiarar (totalt 78 stk.), så er 57 kvinner (73 %) og 27 menn (27%).

Nasjonale tal er 65 % kvinner (2019). Sunnfjord kommune har såleis ein større del kvinner som einingsleiarar enn landsgjennomsnittet.

4.2 Heil- og deltidstilsette

	Totalt	Kvinner	Menn
Tal fulltidstilsette	1178	862	316
Fulltidstilsette i %	54	52	60
Tal deltidstilsette	1003	796	207
Tal deltidstilsette i %	46	48	40

Kommentar:

Tal deltidstilsette utgjør totalt 46 % av alle tilsette i kommunen.

Gjennomsnittet for kommunane i Norge (2019) er at 47 % arbeider deltid kor 51 % av kvinnene og 35 % av mennene gjer dette. Sunnfjord kommune ligg såleis litt under gjennomsnitt, men har ein større del menn som arbeider deltid enn dei nasjonale tala.

4.2.1 Deltidstillingar innanfor sektorane

Omfanget av deltidstillingar varierer innanfor dei einskilde sektorane –jf. tabellen under:

Sektor	% deltid totalt	% deltid kvinner	% deltid menn	Tal tilsette som eig 100 % stilling men går i redusert stilling
Leiting	0	0	0	0
Staber	17	22	6	3
Skule	39	41	33	37
Barnehage	33	31	42	24
Helse- og sosial	38	37	44	11
Omsorg	68	68	63	47
Kultur og idrett	52	51	52	0
Teknisk og miljø	53	56	51	1
Sum	46	548	40	123

(Sum tilsette totalt i sektorane samsvarar ikkje med summen av tal tilsette, då det er fleire tilsette som arbeider deltid i fleire sektorar og såleis vert talt som deltid i to sektorar.)

Kommentar

Omsorgssektoren har flest tilsette som arbeider deltid. Totalt 68% av dei tilsette har ei deltidsstilling. Av desse er det 47 tilsette som eig ei 100 % stilling men som vel å gå i redusert stilling. Dette fører til at vi kan få to tilsette i deltidsstilling – totalt 94 tilsette.

På grunn av stillinga sitt innhald, er det mange stillingar i kommunen som ikkje er ei 100% stilling. Det vil og vere slik at det heller ikkje er mogleg å kombinere denne med andre stillingar i kommunen. For mange tilsette er det heller ikkje mogleg eller ønskjeleg. Dette vil vere situasjonen for m.a. om lag 60 deltids brannmannskap, 25 legar i legetenesta og om lag 40 studentar frå sjukepleiehøgskulen som arbeider helgar i omsorgstenesta.

4.2.2 Gjennomsnittleg stillingsprosent

Sektor	Gjennomsnitt stillings % alle	Gjennomsnitt stillings % kvinner	Gjennomsnitt stillings % menn
Leiting	100	100	100
Staber	92	92	98,2
Skule	87	87	85,7
Barnehage	89	89	93,9
Helse- og sosial	81	81	71,7
Omsorg	68	68	62,6
Kultur og idrett	65	65	66,5
Teknisk og miljø	63	63	62,1
Sum	81	82	77

(Sum tilsette totalt i sektorane samsvarar ikkje med summen av tal tilsette, då det er fleire tilsette som arbeider deltid i fleire sektorar og såleis vert talt i to sektorar.)

Kommentar

Gjennomsnittleg stillingsprosent i kommunen er 81 %. Den er høgast for kvinner (82%).

Det er innan sektoren Teknisk og miljø vi finn den gjennomsnitt lågaste stillingsprosenten, og det er blant menn (62,1%). Dette skulast i hovudsak mange deltids brannmannskap som har om lag 1% stilling i kommunen.

Gjennomsnittleg stillingsstorleik blant kommunane i Norge er også 81% (2019), derav 80% for kvinner og 83% for menn. At kommunen har så mange deltidsbrannmannskaper, er nok årsaka til at vi har lågare tal her.

Ønskje om auke stilling

Deltidstilsette i kommunen kan på eiga nettside registrere sine ønskjer om å auke arbeidstida si.

Pr 31.12.2020 så har totalt 38 tilsette registrert seg her. Hovudvekta av desse er enten assistentar eller fagarbeidarar.

I sum utgjer deira ønskje om å auke i stilling totalt 12 stillingar. Av desse har fem tilsette fått auka til 100 % i løpet av året, mens 15 tilsette har fått auka stillinga si enten fast eller mellombels.

4.3 Lønsstatistikk

Gjennomsnittleg løn finn vi ved å dele den totale lønsmassen (fast løn) på tal årsverk

	Gjennomsnittsløn
Kvinner	505 381
Menn	529 907
Alle	510 950

Kommentar:

Vi finn flest kvinner innanfor dei låglønte stillingar i kommunen. Det er stillingar utan høgare utdanning slik som assistentar og fagarbeidarar i pleie og omsorg, barnehagar, skuler og reinhald. Det fører til at kvinner generelt har ei lågare gjennomsnittsløn enn menn.

4.3.1 Løn leiarar

Dette omfattar alle leiarar som er lønsplassert i Hovudtariffavtalen sitt kapittel 3; kommunedirektør, kommunalsjefar, einingsleiarar og assisterande einingsleiarar.

	Tal leiarar	Gjennomsnittleg løn
Alle kvinnelege leiarar i HTA kap. 3	115	717 293
Alle mannlege leiarar i HTA kap. 3	36	796 576
Alle leiarar i kapittel 3 i HTA kap. 3	151	736 576
Kvinnelege einingsleiarar	57	775 702
Mannlege einingsleiarar	21	817 588
Alle einingsleiarar	78	786 979

Kommentar:

Årsaka til at menn har høgare lønn enn kvinner, er i hovudsak at fleire mannlege leiarar har stillingar på større einingar og i stabseiningar som er høgare løna enn gjennomsnittet.

På grunn av ulik løn mellom leiarane i dei fire kommunane, blei det både i desember 2019 og november 2020 gjennomført drøftingar med arbeidstakarorganisasjonane med det føremål å få harmonisert løna mellom leiarane i den nye kommunen. Før harmoniseringa kunne ulikskapen vere på opp mot kr 100.000 i einskilde sektorar. Ein har framleis ikkje kome i mål med dette, og vi vil i 2021 arbeide vidare med å utarbeide ein modell for avlønning av einingsleiarar og assisterande einingsleiarar i kommunen.

Ved lønsoppgjeret i 2020 fekk alle leiarar ein lønsauke på kr 1900 frå 1.1.2020.

4.3.2 Løn tilsette i HTA kapittel 4

Dette omfattar tilsette frå dei med inga utdanning til dei med 5 års høgskuleutdanning+

	Årsverk	Gjennomsnittleg løn
Kvinner	1220	482 333
Menn	329	478 642
Alle	1549	481 550

Kommentar:

Dei høgast løna tilsette innanfor dette lønskapitelet er tilsette med 3 årig høgskule og meir. Mange av desse arbeider innan skule, helse og omsorg og i barnehagar Det er overvekt av kvinner i desse yrkesgruppene. Derfor har kvinnene høgare løn enn menn.

I 2020 blei all lønsauken gitt sentralt til tilsette i dette lønskapitelet. Årslønsveksten var på 1,7% .

Også innan dette lønskapitelet blei det november 2020 gjennomført ein harmonisering av løna mellom forskjellige arbeidstakarar der partane opplevde at ulikskapen var urimeleg stor.

4.3.3 Løn tilsette i HTA kapittel 5

I dette lønskapitelet ligg legar, psykologar, ingeniørar, jordmødre mv – dvs. dei med høgare akademisk utdanning.

	Årsverk	Gjennomsnittleg løn
Kvinner	29	679 778
Menn	37	715 518
Alle	66	699 736

Kommentar:

Det er fleire høgt løna mannlege legar og psykologar enn kvinnelege. I tillegg er ein del leiarar frå tidlegare kommunane lønsplassert her. Det fører til at menn har ein høgare løn enn kvinner i dette lønskapitelet.

I kommunen sin lønsforhandlingar fekk alle tilsette i kapittel 5 ein lønsauke på 0,6 % frå 1.5.2020.

Også innan dette lønskapitelet blei det november 2020 gjennomført ein harmonisering av løna mellom forskjellige arbeidstakarar

4.3.4 Uttak av permisjon/tapte dagsverk på grunn av permisjon sortert etter kjønn

Dette er oversikter vi får frå KS, som igjen hentar dei frå PAI- registeret.

KS har meddelt at dei ikkje vil ha denne oversikten klar før i mars 2021.

4.3.5 Alderssamansetning

Gjennomsnittsalderen for tilsette i Sunnfjord kommune var i 2020 på 44 år.

4.4 Tiltak for å fremme likestilling og hindre forskjellsbehandling

I 2020 har kommunen framleis arbeidd med kommunesamanslåing for å få på plass og implementere rutinar og styringsdokument. I tillegg har situasjonen og arbeidet rundt covid-19 ført til at det ikkje har vore kapasitet til å arbeide noko særskilt med likestillingsarbeidet utover det som ligg m.a. i tilsettingsrutinane, og det arbeidet som ein allereie har i gang. Det er:

- Vurdere innføring av forskjellige turnusordningar og etablere bemanningssenter
- Oppfølging av den elektronisk registreringa kor deltidstilsette som ønskjer å auke stillinga si registrerer seg.

I samband med kommunesamanslåing blei det satt ned ei partsamansatt arbeidsgruppe som skulle utarbeide framlegg til Plan for å fremje likestilling, hindre diskriminering, mobbing og trakassering og anna utilbørleg åtferd i kommunen. Framlegget vert det arbeidd vidare med i 2021 og vert truleg vedteke i løpet av våren.

Utover dette har det som tidlegare nemnd vore gjennomført lønsjusteringar for å harmonisere løna mellom arbeidstakarane.

5 Kommunedirektørens eigenkontroll

5.1.1 Innleiing – krav om eigenkontroll

Eigenkontroll er ein naudsynt føresetnad for god styring, måloppnåing og læring på alle nivå i kommuneorganisasjonen. Ein effektiv eigenkontroll bidreg til kvalitet og effektivitet i tenesteleveransane og gjer organisasjonen betre rusta til å handtere framtidige utfordringar. Eigenkontroll handlar i dagleg drift om den sikrande «omslutnaden» som må vere på plass i dagleg tenesteproduksjon og forvaltningsutøving for at denne skal fungere tilfredstillande; slik at kommunal kvalitet ikkje blir rein «flaks», men er resultat av systematisk eigenkontroll.

At kommunen har god eigenkontroll er særleg viktig fordi:

- Kommunen leverer viktige *velferdstenester* til alle
- Kommunen har viktige oppgåver som *myndigheitsutøvar*
- Kommunen har ansvar for *felleskapets pengar*
- Kommunen må ha *tillit* som forvaltningsorgan og demokratisk arena

5.1.2 Kommunedirektørens samla ansvar

Kommunen har eit sjølvstendig ansvar for å føre kontroll med eiga verksemd. Kommunedirektøren har det overordna ansvaret: Gjennom den sektor-overgripande eigenkontrollen formidar kommunedirektøren forventningar til organisasjonen, og det blir tilrettelagt for etterleving, styring og oversikt.

Kravet om eigenkontroll med administrasjonen og kommunedirektørens særlege ansvar er blitt skjerpa i den nye kommunelova. Kommunelova § 25-1 seier m.a.;

Kommuner og fylkeskommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Kommunedirektøren i kommunen og fylkeskommunen er ansvarlig for internkontrollen.

Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Ansvar for eigenkontrollarbeidet i Sunnfjord kommune *følgjer linja* :

- Kommunedirektør har overordna ansvar for eigenkontrollen og som eigar og tilretteleggar av det elektroniske eigenkontrollsystemet- Rettesnora. Kommunalsjefane har ansvar for eigenkontroll på sine respektive sektorar på same vis – og einingsleiarane har ansvaret i einingane.
- Ansvar for *operativ bruk* av verktøya i kommunedirektørens eigenkontrollsystem, ajourhald i systemet og rapportering frå systemet følger også linja.

5.1.3 Annleisåret 2020 versus kommunedirektørens eigenkontrollarbeid

Særleg to tilhøve i 2020 har påverka det sektorovergripande eigenkontrollarbeidet til kommunedirektøren, men har kravd at eigenkontroll likevel må ha særskilt fokus:

- *Kommuneorganisasjonen Sunnfjord kommune* blei fødd 01.01.2020: 4 tidlegare kommunar blei til èin ny kommune. Talet på organisatoriske einingar er blitt til 82 einingar. Talet kommunalt tilsette i same kommunen er blitt nesten 2300. Folketalet, og dermed tal tenestemottakarar kommunen skal tene er blitt kring 22 000 innbyggjarar!
- *Korona-pandemien*, med m.a. nedstenging av skular og barnehagar frå D-dagen 12.03.2020. Pandemien har vart ved også godt inn i 2021.

Pandemien har i stor grad styrt *fokus* til leiarar og enkelttilsette og har også påverka *muskelkraft* til å utføre andre aktivitetar; så som eigenkontrollarbeid. Begge hendingane har dessutan kravd særleg årvåkenheit av kommunedirektøren og leiarkorpset ved at begge tilhøva har mykje *potensiell risiko* i seg.

Sunnfjord kommune som ein *ny kommuneorganisasjon* av tilsette frå fire tidlegare kommunar frå 2020, har hatt føringar for prioritering i eigenkontrollarbeidet dette året:

- *Mogningsnivået* blant tilsette og det nye korpset leiarar knytt til fokus på, kunnskap om og haldningar til kommunal eigenkontroll, varierer
- Grad av *systematikk* i tilnærming til og dokumentasjons-iver har variert mellom kommunane og mellom sektorar innan/på tvers av dei tidlegare kommunane
- Grad av *risikotenking* som grunnlag for korleis innretninga av eigenkontrollarbeidet skal vere fundert på sektorovergripande, sektor- og tenestenivå, varierer
- Tre av dei tidlegare kommunane hadde innført eit *elektronisk eigenkontrollsystem* («Rettesnora»), to av dei tre kommunane brukte det gjennomgåande – og ein av kommunane hadde manuelt eigenkontrollsystem. Dette gjer at kunnskap om korleis bruke eit elektronisk eigenkontrollsystem, og kva det kan brukast til, varierer

5.1.4 2019/2020: Skulering av leiarkorps etter leist frå gamle Førde kommune

Tankegodset kommunedirektørens eigenkontrollarbeid i den nye, samanslegne Sunnfjord kommune byggjer i stor grad på det systematiske arbeidet og «mogningsreisa» rådmannen, leiargruppa og einingsleiarar i tidlegare *Førde kommune* starta på attende til 2012, med deltaking i KS sitt effektiviseringsnettverk: «*Orden i eige hus*». Der vart også modellen som Førde, og seinare Sunnfjord kommune har lagt til grunn for kommunedirektørens eigenkontrollarbeid, utvikla (sjå figur).

Modellen Sunnfjord kommune legg til grunn for eigenkontrollen (KS)

Ut av dette nettverket starta eit årelangt arbeid, like fram mot nye Sunnfjord kommune, der eigenkontroll fekk stort fokus på alle nivå i organisasjonen. Ein controller vart tilsett i 100% stilling for rådmannens overordna eigenkontrollarbeid, med ansvar for innføring av kommunedirektørens elektronisk eigenkontrollsystem – Rettesnora.

Hausten 2019 og våren 2020 starta kommunedirektøren for Sunnfjord kommune opplæringa av leiarkorpsset og dedikerte tilsette, m.a. på eigenkontroll:

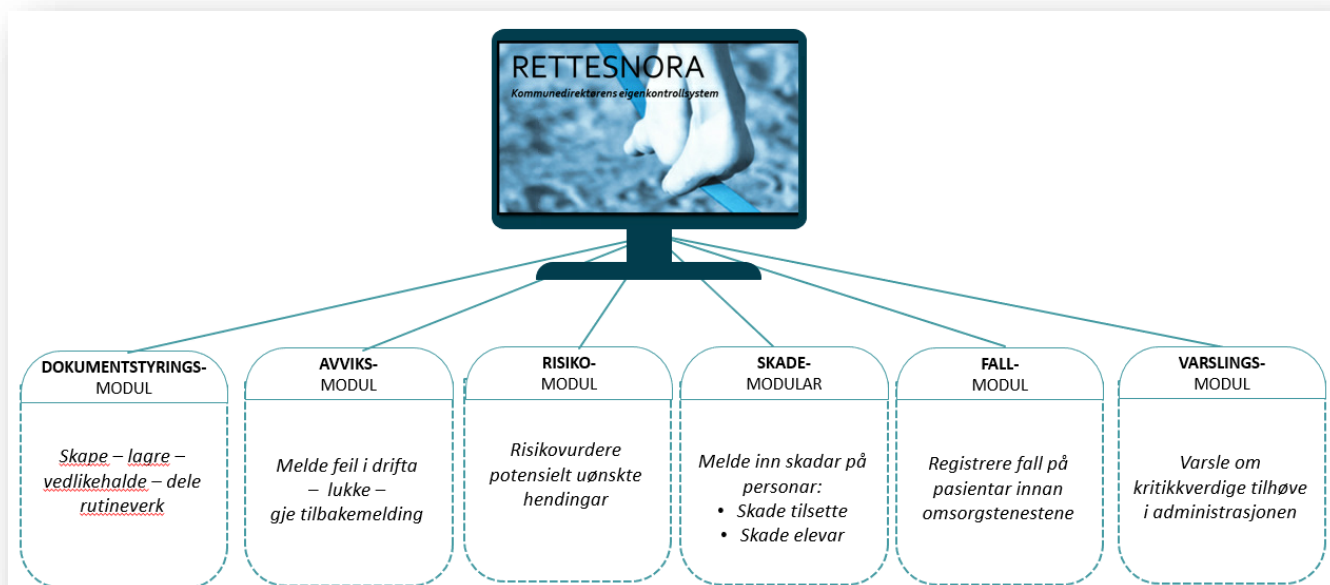
- Teoretisk opplæring i eigenkontrollarbeid og i det formelle ansvaret på eigenkontroll som ligg til ansvarsområdet
- Opplæring i praktisk bruk av modulane i kommunedirektørens eigenkontrollsystem – Rettesnora: *Avviksmodul, risikomodul, dokumentstyringsmodul, skade- og fallmodular og varslingsmodul* (av kritikkverdige tilhøve).
- Harmonisering av eigenkontrollarbeidet til ny kommune – og sikre at ein har alle med seg og ein får etablert ei felles forståing av verdien av eigenkontroll – og dei formelle krava som ligg bakom etter m.a. Kommunelova.

5.1.5 Rettesnora – kommunedirektørens elektroniske eigenkontrollsystem

Innføring av *elektroniske verktøy* har vore eit viktig grunnlag for å drive eit systematisk, effektivt og dokumenterbart eigenkontrollarbeid hjå kommunedirektøren og ute i einingane. Systemet skal ivareta kravet om eigenkontroll og kvalitetskrav, som lover, forskrifter og kommunen sine egne standardar.

Rettesnora som system er både: *operative oppslagsverktøy, gjennomføringsverktøy, dokumentasjonsverktøy og statistikkverktøy* i eigenkontrollarbeidet.

Rettesnora inneheld 6 hovudmodular:

- I den elektroniske **dokumentstyringsmodulen** skal alle administrative prosedyrar, rutinar, sjekklister m.v. for tenesteproduksjon og forvaltningsverksemd på alle administrative nivå i kommunen vere samla. Systemet har funksjonalitet for m.a. versjonering, revisjonspurring og godkjenings-funksjon – og rutineverket blir synlege for tilsette på alle nivå, og kan delast fritt.

- **STATISTIKK DOKUMENTSTYRINGSMODUL:** Pr 01.03.2021 ligg det inne 937 *godkjende* eigenkontrolldokument i Dokumentstyringsmodulen, fordelt på sektorovergripande, sektor- og einingsnivå.

- I den elektroniske **forbetrings- og avviksmodule**n blir feil og uønskte hendingar i drifta registrert – behandla – tiltak generert og avvik lukka – med elektronisk tilbakemelding til meldar. Føremålet med avviksregistrering er å redusere skadeomfanget, her og no – og det langsiktige siktemålet er å redusere talet framtidige feil, og å få til læring og kvalitetsforbetring i einingane.

- **STATISTIKK AVVIKSMODUL:** *Talet* elektroniske meldte avvik i avvikssystemet for Sunnfjord i 2020 var kring 1400 (jf. Tabell:

Totalt for denne rapport	
År:	2020
Brukarrelaterte avvik	299
Fagleg kvalitet	219
Forbetringsforslag	42
HMT (Helse-, miljø og tryggleik)	395
Informasjonstryggleik og personvern	33
Internrevisjon og tilsyn	1
Legemiddelhandtering	355
Vernerunde	34
Totalt	1378

avvik totalt for Sunnfjord og pr meldeområde).

- Tilleggsmodular for registrering av **skade** på tilsette og på elevar og for registrering av **pasientfall** innan Helse og omsorg er òg teke i bruk i organisasjonen der dette er aktuelt.
- *Risikomodul* – for å gjere systematiske vurderingar av risikopotensialet knytt til alle sider ved tenesteproduksjon eller handlingar/aktivitetar. Målet er å finne risikoreduserande *tiltak* på potensielt uønskte framtidige hendingar, før dei finn stad – og gjennom oppfølgjande tiltaksplanar for større risikoar plassere ansvar og fristar. Fokuset til kommunedirektør blir frametter dreia mot såkalla «*risikobasert eigenkontroll*»; område som gjennom risikoanalysar, avvik eller gjennom andre signal indikerer at ein bør vere særleg årvakne på.
- *Varslingsmodul* - arbeidstakar sin rett til å varsle *kommunedirektør*, direkte, om mogelege kritikkverdige tilhøve på arbeidsstaden: Alvorlege tilhøve som kan skade kommunen som organisasjon eller tenestene vi leverer; brot på arbeidsmiljølova sin ordlyd om mobbing og trakassering; tilhøve som kan representere fare for liv og helse; økonomiske forhold som korrupsjon eller økonomisk utruskap; brot på kommunens etikkreglement m.v.

5.1.6 Eigenkontrollarbeidet i kommunen – ålment

- *Controller* for kommunedirektørens eigenkontroll støttar organisasjonen, og driv det fortfarande eigenkontrollarbeidet i nært samarbeid med kommunedirektør, kommunalsjefar og einingsleiarar. Gjev opplæring i eigenkontroll og modulane i Rettesnora, og deltek ved eksterne tilsyn. Controllerfunksjonen er i den nye kommunen blitt supplert med to økonomirådgjevarar, alle lokalisert i Fagutviklings-eininga.
- Eigenkontroll er tema i *utvida leiargruppe* ved behov – med spesielt fokus på modulane i Rettesnora.
- Kommunedirektør har gjennom hausten 2019-2020 informert om og rapportert frå kommunedirektørens eigenkontroll-arbeid i m.a. einingsleiarsamlingar, AMU, verneapparat, kontrollutval og kommunerevisjonen.
- Eigenkontroll som leiingsfunksjon er blitt tydeleggjort ved at den er teke inn som eige punkt i den nye *leiaravtalen* for einingsleiarar i Sunnfjord kommune.